

ТЕОСОФСКИ ИЗДАНИЯ

АННИ БЕЗАНТЪ И ДР.

СВЪРХЧЕЛОВЪЦИТЪ

ПРЪВЕЛИ

СОФРОНИ НИКОВЪ и ИВАНЪ ГРОЗЕВЪ

ЦЪНА 3.60 ЛЕВА

СОФИЯ

ПЕЧАТНИЦА НА ВОЕННОТО КНИГОИЗДАТЕЛСТВО

1919

сл. Ажилов

ТЕОСОФСКИ ИЗДАНИЯ

17-го 1929 год

гр. Варна

АННИ БЕЗАНТЪ И ДР.

СВЪРХЧЕЛОВЪЦИТЪ

ПРЪВЕЛИ

СОФРОНИ НИКОВЪ и ИВАНЪ ГРОЗЕВЪ

СОФИЯ

ПЕЧАТНИЦА НА ВОЕННОТО КНИГОИЗДАТЕЛСТВО

1919

Wm. Jones

1791

1791

Wm. Jones

Wm. Jones

ПРЪДГОВОРЪ

Идеята за Учителитѣ отъ Бѣлата Ложа, Покровителитѣ-Братя на чловѣчеството, вѣчно е радвала човѣшкото сърдце, и то винаги ревностно се е вслушвало въ всѣка дума за Тѣхъ. Днесъ вече никому не се вижда странно и чудато Тѣхното сжществувание, както нѣкога. Сега всѣки разбира, че е съвсѣмъ естествено да сжществуватъ такива Мжже; щомъ има еволюция, тѣзи най-високи плодове на еволюцията сж една естествена необходимостъ. Мнозина начеватъ да съзиратъ въ величавитѣ образи на миналото доказателство, че такива Великани има и днесъ; когато разумътъ Ги вижда въ миналото, надеждата Ги дири въ настоящето.

Нѣщо повече: както на Изтокъ тѣй и на Западъ, броятъ на тѣзи, които сж намѣрили Учителитѣ, постоянно се увеличава. Пжтътъ къмъ Тѣхъ е откритъ, и които търсятъ, ще намѣрятъ.

Дано тази малка книжка събуди ламтежъ у мнозина да подирятъ Учителитѣ. Азъ, която Ги познавамъ, не мога принесе друга по-голѣма услуга на моитѣ братя отъ тази — да ги вдѣхновя, та да наченатъ да дирятъ онова, което ще ги възнагради тысящекратно.

АННИ БЕЗАНТЪ.

Свърхчеловѣцитѣ като факти и идеали.

Свидѣтелство на религиитѣ.

Избрахъ това двойно название, понеже има нѣкои, за които Учителитѣ не сж фактъ, и за тѣхъ такъвъ единъ идеалъ е цѣненъ и вдѣхновяващъ. Нѣма нито една велика религия, що е въздигала умоветѣ на хората, нѣма нито една мощна вѣра, що е водила милиони къмъ познанието на духовния животъ, която да не говори за единъ божественъ Мжжъ, неинъ Основателъ, за една отъ онѣзи велики Души, що сж донесли знанието за духовнитѣ истини въ свѣта. Хвърлете погледъ въ миналото на която щете религия, и вие ще се увѣритѣ въ това. Всѣка религия почива върху сжщия този идеалъ и въ своето начало вижда единъ Учителъ, що води божественъ животъ. Около този идеалъ се събиратъ всички надежди, около този идеалъ се сплитатъ всички сждбини човѣшки. Докато човѣкътъ не стане духовно сжщество, докато нѣма въ себе възможность за духовно развитие, докато нѣма доказателства, че вече нѣкои измежду човѣцитѣ сж достигнали свършенство, че това не е само блѣнъ за бждащето, а осжществена дѣйствителность; докато не стане явно, че за васъ и за мене сж открити сжщитѣ велики възможности, както за нѣкои, които сж ги постигнали въ миналото: до тогава надеждата за людиеѣ ще е безплодна, тѣхниятъ ламтежъ къмъ свършенство ще бжде суеентъ, до тогава човѣчеството ще прилича на еднодневка, вмѣсто да бжде наслѣдникъ на вѣченъ животъ. Че човѣкъ може да се обожестви, че това е вдѣхновявало първенцитѣ на човѣшкия родъ, че това е крѣпѣло окаяниците въ тѣхната агония и увѣнчавало бждащето съ сигурна надежда — затова именно и азъ застѣпвамъ този идеалъ.

Защото, какво нѣщо е единъ Махатма¹? Той е човѣкъ, който е достигналъ съвършенство, достигналъ да се съедини съ Бога; човѣкъ, който съ бавни стѣпки е развилъ въ себе си възможноститѣ на духовната природа, и днесъ тържествува тамъ, гдѣто ние все още се катеримъ. Казахъ, всѣка религия свидѣтелствува за Съвършения човѣкъ; всѣка религия почита като свой Основателъ единъ такъвъ Божественъ Учителъ. Заратустра въ Персія, Ману въ Индия, Буда въ по-късни врѣмена, Христосъ въ Палестиня — всички Тѣ, Божествени Мжже, стоятъ като живо свидѣтелство за човѣшкото съвършенство, свидѣтелство за всички тия, които ги послѣдватъ.

Една теория.

И сега, какъ ще трѣбва да докажемъ това? Най-първо, азъ мисля да подчертая, че съществуването на съвършени людие е едно логично слѣдствие на теорията за еволюцията въ Природата; и това ще сторя накъсо, за да имамъ повече врѣме за положителнитѣ доказателства. Тогава ще мина къмъ свидѣтелствата за Тѣхното съществуване въ миналото; отъ тамъ — къмъ тия за съществуването Имъ днесъ; и най-послѣ — защото безъ тази послѣдна часть сказката ми ще бжде незавършена — ще покажа, какво всѣки човѣкъ може да достигне това съвършенство, и ще дамъ едно кратко очертане на методитѣ, по пжтя на които човѣкътъ става Свѣрхчовѣкъ.

Нека се спремъ, прочее, върху теорията за съществуването на Великитѣ Учители, като една логична аналогия съ природата, както я виждаме около насъ, и както я знаемъ въ миналото. Малцина сж днесъ, мисля, които ще оспорватъ факта на еволюцията. Малцина сж, които ще откажатъ, че човѣшкиятъ родъ унапрѣдва, че епоха слѣдъ епоха той се повдига все повече и повече къмъ знание и къмъ по-високо развитие.

Като се взематъ въ съображение голѣмитѣ периоди врѣме, изминали, откакъ за пръвъ пжтъ човѣкъ се е явилъ на земята до днесъ, а така сжщо и грамадната разлика между некултурния дивакъ и днешния интеллигентенъ човѣкъ, нѣма нищо невъзможно или абсурдно, ако допуснемъ, че нѣкои отдѣлни лица може да сж надминали по пжтя на развитието обикновения културенъ

¹ Санскритска дума — Велика Душа.

човѣкъ толкова, колкото той е надминалъ първобитния дивакъ. И не само това: ние намираме слѣди отъ мощни цивилизации въ миналото, което показва, че челоѣчеството е достигвало до голѣми височини въ областъта на знанието, философията, науката и религията — хиляди и хиляди години прѣди насъ. Не, бихъ рекла — стотици хиляди години прѣди нашата ера! И като виждате такива велики цивилизации въ миналото, не се ли запитвате, кждѣ сж ония мощни творци, които сж въздигнали тѣзи цивилизации? Кждѣ сж се дѣнали тѣзи Мжже отъ вишъ напрѣдналъ типъ — можщи владици и водители на челоѣчеството? Разумно ли е да се твърди, че толкова прославената теория за еволюцията не е друго, освѣнъ приливъ и отливъ на отдѣлни цивилизации, които се въздигатъ и падатъ, като загиватъ отъ само себе, безъ да оставятъ нѣкакви слѣди? Ние ще видимъ, че не само е възможно, но и вѣроятно, какво въ мощния приливъ на миналото отдѣлни личности сж се издигали до най-високо развитие, когато множеството е слѣдвало своя бавенъ пжтъ на еволюция. И това е не самс възможно, но и вѣроятно — като знаемъ, че природниятъ законъ е вѣченъ прогресъ, и че грамадни сж периодитѣ, прѣзъ които челоѣчеството е минало.

Историческо свидѣтелство.

Отъ тази проста възможность нека се обърнемъ къмъ историята, и ние ще видимъ, че тя изтъква отъ врѣме на врѣме великани, които стоятъ високо надъ своитѣ сѣврѣменици; ние ще видимъ, че такива челоѣци не сж само плодъ на народната фантазия, нито пъкъ прости, обикновени хора, които народното прѣдание е възвеличило прѣзъ омарата на вѣковетѣ. Азъ говоря за онѣзи Велики Мжже, които сж Основатели на голѣмитѣ религии въ свѣта. За това свидѣтелствува не само една непрѣкжсната традиция, не само това, че религиитѣ си оставатъ и до день днешенъ такива, каквито сж ги Тѣ основали, но има нѣщо по-важно отъ традицията и отъ запазената религия, а именно — една литература, ясна и опрѣдѣлена, чиято древность никой ученъ не може да откаже, макаръ нѣкои да приписватъ на тая литература много по-голѣма древность, нежели други. Нека вземемъ послѣднитѣ дати, които ученитѣ опрѣдѣлятъ; тѣ ще ми помогнатъ за случая, макаръ азъ да не ги смѣтамъ за тѣй точни. Нека вземемъ послѣднитѣ дати, дадени отъ ориенталиститѣ, що сж изу-

чавали литературата нв Китай, Персія, Индия — да не говоримъ за по-късни врѣмена. Ние имаме писания, считани за свещени, такива писания, които, споредъ религиата, сж отъ незапамятна древность. Китайцитѣ иматъ своитѣ древни свещени книги; персийцитѣ, послѣдователитѣ на Заратустра, сжщо иматъ своитѣ свещени писания, които се прѣвеждатъ днесъ на европейски езикъ. Индуситѣ иматъ своитѣ Веди и Упанишади — да не говоримъ за по-послѣшни съчинения; и азъ бихъ могла да ви дамъ единъ дълъгъ списъкъ отъ велики книги, които вѣрующитѣ считатъ за свещени. Кой е създалъ тѣзи творения, и отъ гдѣ това дивно знание? Че такива сѣществуватъ, е очевидно; че тѣ трѣбва да иматъ автори, е неоспоримо. Но въ тѣзи творения на бѣловласата древность намираме такава глѣбина на духовно знание, на философска мисль, на прозрѣние въ човѣшката природа и на мораль, че най-великитѣ умозе на нашето врѣме допусчатъ, какво тѣзи писания сж нѣщо много по-велико, нежели всичко онова, що тѣ сами могатъ да произведатъ, и че днешното челоѣчество не притежава нищо, което да може поне да се приближи до тѣхъ по своята възвишеность.

Тукъ не е въпросъ за традиция, но за книги; не за теория, но за факти; защото, ако книгитѣ сж тѣй велики, моральтъ тѣй чистъ, философията тѣй възвишена и знанието тѣй обширно, то тѣхнитѣ автори трѣбва да сж притежавали това знание, което намираме въплотено въ тѣхъ. И свидѣтелството на милиони слѣдъ милиони човѣшки сжщества отговаря на дѣйствителността досежно духовната истина, и народитѣ сж били ржководени отъ ученията, дадени по тся пжтъ. Но това не е всичко. Тѣзи учения сж едни и сжщи навсѣкждѣ: сжщото учение за единството на Божествения Животъ, изъ който вселената произхожда; сжщото учение за тѣждествеността на Духа въ човѣка съ всемирния Духъ, който е породилъ свѣта; сжщото учение, че човѣкътъ, посрѣдствомъ извѣстни методи, може да развие духовното начало въ себе си и наистина да познае Божеството, а не само да се надѣва и вѣрва. Така вие имате тукъ поне тоя фактъ, който не може да се отрече: въ издревность сж живѣли нѣкои мжже, чито мисли сж били тѣй велики, моральтъ тѣй чистъ, философията тѣй възвишена, че сж могли да прѣживѣятъ падането на цивилизациитѣ, както и разрушителната сила на врѣмето, и днесъ вашитѣ ориенталисти, за поука на днешния свѣтъ, прѣвеждатъ това, що нѣкога Великитѣ Мжже на

древността сж учили, като намиратъ, че тѣзи свещени писания съдържатъ най-великитѣ мисли, до които човѣшкиятъ умъ нѣкога се е издигалъ.

Че нѣкога сж живѣли мъже, много по-велики отъ насъ, че тѣхното знание е прѣвишавало нашето, че и до сега още ние черпимъ отъ тѣхенъ източникъ знанията по философия и духовѣдениѣ — това е фактъ, що никой не може да отрече. Че е имало Божествени Мъже въ миналото, които ние наричаме Махатми, и че тѣ сж оставили като свидѣтелство за тѣхното сществуване тази монументална и възвишена литература, това е първото доказателство отъ редицата доводи, че сж сществували нѣкога мъдреци, които сж поучавали и сж ръководили милиони човѣци. Че тѣхното учение е било тѣждествено въ главнитѣ си черти, че то е тѣждествено въ своята морална сила, че проповѣдванитѣ отъ тѣхъ духовни истини сж стигнали до насъ ненакърнени — това поне ние можемъ да кажемъ съ сигурность и тука сме на здрава почва.

Положенията въ тази литература се позоваватъ къмъ човѣшка опитность. Тѣ не само свидѣтелствуватъ, че извѣстни нѣща сществуваатъ, но и че могатъ да се знаятъ. Тѣ не само прогласяватъ дѣйствителността на душата, но и че тя може да бжде доказана. Въ тия основоположения ние намираме доволно факти, които могатъ да бждатъ провѣрени всѣкога, тѣй че прѣдъ насъ постоянно се трупатъ доказателства за истинността на това, което Тѣ сж учили.

Непосрѣдствена опитность.

Да минемъ сега къмъ втората точка на доказателството — че тѣзи положения сж били провѣржавани чрѣзъ опита, и че могатъ да се провѣрятъ и днесъ. Вземете, напримѣръ, такава една страна, каквато е Индия. Тамъ вие имате една непрѣкъснатата традиция, която стига дори до днесъ, — традицията, че винаги е имало Учители, що човѣкъ може да намѣри, Учители, които притежаватъ знанието, изложено въ свещенитѣ книги, и които могатъ да прибавятъ практическото учение къмъ теоретическитѣ положения, тѣй че да дадатъ възможность на хората да провѣрятъ истинността на казаното въ литературата. Попитайте който щете индусъ днесъ, какво вѣрва по тоя въпросъ, и той ще ви отговори, — ако само не се е позападничилъ, и ако

можете да спечелите довѣрието му, — че винаги въ неговата страна сж вѣрвали въ сѣществуването на тѣзи Мжже, както се вѣрва и днесъ; че Тѣ все повече и повече сж се отдрѣпвали отъ обществото на обикновенитѣ хора и сж ставали недостѣпни, заедно съ упадѣка на духовността и тѣржеството на материализма; но че все пакъ човѣкъ може да Ги намѣри и първитѣ стѣпки на Пжтя му сж открити. И не само че ще срѣщнете тамъ тази вѣра, но и ще намѣрите твѣрдѣ много хора, които — макаръ и да не сж достигнали напълно състоянието на Махатма — все пакъ сж минали нѣкои стѣпки надъ физическото поле и сж развили у себе сили и способности, които за западника сж безусловно немислими. Тукъ азъ не говоря за Махатмитѣ, но за стотинитѣ людие, тѣй нарѣченитѣ Йоги, разпрѣснати изъ усойтѣ и планинитѣ на Индия, нѣкои отъ които обикновено проявяватъ бѣлѣжити сили — сили, които биха ни се сторили за невѣроятни, но за които свидѣтелствуватъ хиляди пжтешественици. Защото раннитѣ стадии въ развитието на вжтрѣшния човѣкъ не сж тѣй трудни за достигане, и въ една страна като Индия, гдѣто нѣма скептицизъмъ да прѣчи — понеже тамъ вѣрата е била винаги жива —, вие ще намѣрите твѣрдѣ много хора, които да упражняватъ нисшитѣ психически сили, и само едно малцинство е прѣминало надъ тази стадия и упражнява или по-висши душевни способности, или си служи съ истинскитѣ духовни сили на човѣка. И вие можете да срѣщнете нѣкои отъ тѣзи, които иматъ лична опитностъ, и които познаватъ лично Учителитѣ. Отъ тѣхъ ще научите, че Учителитѣ обучаватъ своитѣ ученици по пжтя на Раджа-Йога, като школуватъ ума, а не тѣлото, и работятъ чрѣзъ съсрѣдоточаване на мисълта, чрѣзъ медитация и чрѣзъ развитие на висшитѣ умствени способности. Чрѣзъ една установена система на обучаване човѣкъ стига дотамъ, че може съзнателно да си служи съ умственитѣ сили, чрѣзъ които той прѣминава задъ прѣдѣла на физическитѣ ограничения и, освободенъ отъ тѣлото, да получи наставления, които да отпечата върху физическия си мозъкъ. Така, отъ личенъ опитъ, ученикътъ ще може да знае истинността на учението и ще се увѣри самъ, че Учителитѣ сжществуватъ.

Но тукъ ние трѣбва да помнимъ, като разумни мжже и жени, че ако искаме да знаемъ, трѣбва да тѣрсимъ знанието тамъ, кждѣто ще го намѣримъ, че е абсурдно за одного човѣка,

който никога не е правилъ изслѣдвания, нито е пжтешествувалъ, да си седи тукъ въ своята квартира и да пише нѣща, за които си нѣма понятие ; сжщо както нѣкой невѣжа индусъ, безъ да разбира нѣщо отъ наредбитѣ на запада и безъ да е пжтувалъ въ Европа, вземе да критикува и да казва, че нашитѣ наредби сж безусловно невъзможни и смѣшни. Ние трѣбва разумно да прѣцѣняваме свидѣтелствата и, ако сами не можемъ да влѣземъ въ съприкосновение съ нѣкои факти, ние трѣбва да си останемъ невѣжи — и въ такъвъ случай да си мълчимъ — или пъкъ да приемемъ свидѣтелството на тѣзи, които грижливо сж изслѣдвали и сж сложили резултатитѣ отъ своитѣ изслѣдвания прѣдъ насъ.

Какъ можемъ да намѣримъ Учителитѣ ?

Да прѣдположимъ, че такива свърхчеловѣци сж сжществували въ миналото ; да прѣдположимъ, че като вѣрваме въ безсмъртието на душата, ние сме принудени да допуснемъ, какво Тѣ все още сжществуватъ ; тогава се повдига слѣдниятъ въпросъ : — щомъ тѣзи человѣци отъ миналото още сжществуватъ, можемъ ли да ги намѣримъ ? Дали освѣнъ тѣхъ има и други, които да сж достигнали сжщо такава висота, и дали тѣхното сжществувание може да бжде доказано ?

Тукъ ние попадаме въ положението на ония, които трѣбва да доказватъ сжществуванието на едно лице, що живѣе въ чужда страна посрѣдъ условия, непознати тѣмъ. Принудена съмъ да призная, че такава доказване е невъзможно. Напримѣръ, азъ не мога да ви докажа, че графъ Толстой сжществува. Ако вие не отидете въ Русия, ако графътъ не дойде самъ тукъ, и вамъ не се случи да го срѣщнете, естествено, азъ не мога да ви го покажа лично. Но азъ бихъ могла да ви приведа такива доводи, които сж приемливи за всѣки разуменъ човѣкъ ; азъ мога да ви дамъ свидѣтельства, които всѣко сждилище ще приеме ; азъ бихъ ви убѣдила, че нѣма причина да се отрича неговото сжществувание, само защото вие лично не сте се срѣщнали съ него.

Е. П. Блаватска.

Прочее, какво може да бжде доказателството за сжществуванието на божественитѣ свършени Мже, които живѣятъ

въ сегашно врѣме, и сж достижими само при извѣстни условия? Какво свидѣтелство мога да ви дамъ? Мнозина отъ васъ навѣрно нѣма да приематъ моето лично свидѣтелство; но затова пѣкъ азъ ще ви приведа свидѣтелството на Е. П. Блаватска.

Секретната Доктрина.

За да сторя това, стига само да спомена за нейнитѣ книги, и особено за най-великата отъ всички, която сама по себе си е нѣщо монументално, невѣроятно, дивно — *Секретната Доктрина*. И за да се разбере особеното тукъ, трѣбва да се вземе въ съображение, че авторката не бѣше единъ ученъ, че тя нѣмаше нужната подготовка да напише такава учена, *par excellence*, книга, и при това написана за кѣсо врѣме. Вѣрно е, че книгата е прѣтрупана прѣзобилно съ цитати, взети изъ какви не източници, но авторката никога не претендира за нѣщо повече, освѣнъ за събиране и сглобяване на този грамаденъ материаль. Не е ли чудно, обаче, гдѣто такъвъ обширенъ и разнообразенъ материаль е нареденъ въ майсторско цѣло, и е въздигната такава величествена система, турнатъ е въ строенъ редъ този огроменъ хаосъ . . . . Може ли да се построи грамадно здание отъ огроменъ материаль безъ едиия опрѣдѣленъ планъ и безъ генія на архитекта-строителъ?

Е хубаво, *Секретната Доктрина* е едно свидѣтелство за висока ученость у Е. П. Блаватска, когато тази руска жена е нѣмала нужната подготовка, за да напише такава книга; това не е било по силитѣ на единъ човѣкъ, нито е било възможно за толкова кратко врѣме. Не трѣбва ли тогава да приемемъ свидѣтелството на авторката, която ни казва, че е получила това знание отъ други — отъ Учителитѣ, отъ тия, които сж я учили, които въ кѣсо врѣме много нѣщо сж ѝ прѣдали, нѣщо, което тя не е могла сама да изслѣдва и усвои, а на готово е приела?

Гласътъ на Безмълвието.

Има една друга нейна книга, която за мене е отъ особенъ интересъ, и която навѣрно вие знаете — *Гласътъ на Безмълвието*¹. Тази книга бѣ на писана, когато азъ бѣхъ при господа Блаватска, въ Фонтенебло. Това е една малка книжка и по-

¹ Прѣведена на български. (Прѣв.)

голѣмата часть отъ нея бѣ написана, докато азъ бѣхъ тамъ, въ сжщата стая, гдѣто тя пишеше, а азъ седѣхъ и слѣдѣхъ писането. Това съчинение можемъ да наречемъ поема въ проза, въ три отдѣла. Азъ видѣхъ, че тя не бѣше извлѣчение, или прѣводъ отъ нѣкоя книга; авторката пишеше бърже, часть слѣдъ часть, безъ да поглежда въ нѣкоя книга; като че ли тя пишеше отъ паметъ, или гледаше отъ нѣкаква невидима книга. Вечеръта тя ни полаваше листовце, готови написани, — тия сжщитѣ, които азъ видѣхъ да пише прѣзъ деня, — и ни молѣше да поправимъ нейния английски езикъ, на който тя пишеше, като ни казваше, че може да е направила грѣшки поради твърдѣ бързото писане. Ние намирахме да поправимъ тукъ-тамъ по нѣкоя думица и нищо повече. И това съчинение си остава като образецъ на чудесно красиво литературно дѣло; да оставимъ на страна другитѣ му достоинства.

Какво можемъ да кажемъ за една книга, която е пълна съ храна за сърдцето, що възбужда най-висши добродѣтели и съдържа най-благородни идеали? Тя ни въздѣйствува не като книга, въ която сж събрани факти отъ разни източници, а като позивъ къмъ най-възвишениѣ инстинкти на нашата природа. И затова ние можемъ да кажемъ, че тази книжка сама е свидѣтелство за източника, отдѣто тя изхожда.

Лично познанство.

Да минемъ сега отъ госпожа Блаватска къмъ нейнитѣ ученици. Господинъ Синетъ, който присжтствува тукъ, е единъ отъ тѣхъ. Мнозина отъ тия ученици сж още живи, тукъ и другадѣ, които изпърво тя учеше, а отпослѣ прѣдаде за понататъшно обучение на своитѣ Учители. И тукъ вие имате едно колективно свидѣтелство на мъже и жени, които по свой собственъ авторитетъ, по лична своя опитность, и отъ учението, което лично сж получили отъ Тѣхъ, твърдятъ, че тѣзи Учители сжществуватъ.

Азъ съмъ писала въ разни издания за моята лична опитность, Мистеръ Синетъ — сжщо, въ своитѣ книги. И мнозина други сж правила сжщото — и Графиня Уочмайстеръ, и полковникъ Олкатъ, и други.

Можете ли вие да кажете, че всички тия хора лъжатъ? Съ какво право имъ признаете вие такава присжда? На-

строени ли сте вие да кажете, че тѣ всички сж луди? Но тѣ сж мжже и жени, живуци между васъ, посрѣдъ общия обикновенъ животъ, мжже и жени, които минаватъ прѣдъ своитѣ познати като люде образовани, разумни, надарени съ обикновенитѣ способности на сжщото различаване и знание, каквото притежаватъ и другитѣ. Какво може да се възрази, когато, при това, тѣхниятъ брой постоянно се увеличава?

И така, какво друго свидѣтелство искате вие за сжществуването на единъ човѣкъ, освѣнъ свидѣтелството на хора, които го познаватъ, хора, почитани отъ познатитѣ имъ за тѣхното благородство? Ние свидѣтелствуваме за сжществуването на Великитѣ Учители по нашата лична опитностъ — не по документи, не по писания, не по писма, писани за тѣхъ и други подобни, които могатъ да бждатъ фалшифицирани, а по нашето лично познанство съ Тѣхъ, по ученията, които лично сме получили отъ Тѣхъ. Това е свидѣтелството, което ние имаме да ви дадемъ, и което вие трѣбва да приемете, или пъкъ да го отхвърлите.

Но вие ще кажете: „Ние искаме лична опитностъ за себе си“. И вие можете да имате тази опитностъ, но сами трѣбва да я постигнете. Ако искате да видите една страна, вие ще трѣбва да понесете трудноститѣ на пътуването и да изгубите врѣме.

Ако искате да провѣрите за себе си опититѣ на единъ великъ химикъ, можете ли стори това, само като отидете въ лабораторията и започнете да бъркате едно съ друго съединенията, които намѣрите тамъ? Ако искате да провѣрите нѣкои отъ послѣднитѣ придобивки на химията, мислите ли, че можете да направите това самъ, безъ да се посветите години подъ редъ на упоренъ трудъ, за да изучите тази наука, че тѣй да правите своитѣ опити? И какво бихте рекли за она критикъ, който — безъ да бжде запознатъ съ химията, — ви кажеше, че опитътъ е невъзможенъ само за това, че самъ той не може да го направи поради своята неподготовка?

Пѣттѣтъ къмъ Адептство.

Ето защо азъ трѣбва да ви кажа, какъ човѣкъ може да стане Махатма. Защото само тия, които искатъ да постигнатъ този високъ идеалъ, могатъ да получатъ положително свидѣтелство за сжществуването на Тѣзи, които вече сж достигнали

Богочеловѣчество. Това е цѣната, що трѣбва да се плати ; безъ това, запитвачтъ трѣбва да се задоволи само съ вѣроятностъ. Да, само съ логична вѣроятностъ — съ свидѣтелството на другитѣ, както и по всѣка друга материя. Колкото за добиване лична опитностъ, за това вие трѣбва сами да почнете да се развивате по тоя пжтъ, по който Тѣ самитѣ сж се развивали ; и този подготвителенъ пжтъ, е ясно очертанъ, по него желающиятъ ще намѣри написани нѣкои книги, като двѣтъ малки книжки, за които вѣроятно сте чували — *Свѣтлина върху Пжтя и Гластъ на Безмълвието*¹.

Прочее, какъ трѣбва да почне обикновениятъ човѣкъ? Ако иска да се увѣри за себе си въ възможността на това развитие, първото, което трѣбва да направи, то е да съблюдава това, що всѣка религия изисква огъ своитѣ послѣдователи — бодърственъ и безкористенъ животъ, изпълнение на своитѣ длъжности въ живота, каквито и да бждатъ тѣ. Нека си послужимъ съ думитѣ, казани въ втората огъ горѣказанитѣ книги : „Слѣдвай колелото на живота ; слѣдвай колелото на дълга къмъ раса и родъ.“ Това е въ началото. Зашто тия, които искатъ да придобиятъ знание за Душата, трѣбва да напуснатъ пжтя на злото и послѣдватъ пжтя на доброто ; да се отдадатъ на чистъ животъ, на служене на хората, да правятъ безкористни усилия, които постоянно да прѣповтарятъ, та да станатъ годни за всѣко мѣсто, гдѣто случаятъ може да ги поставя. Така човѣкъ трѣбва да изпълни всички свои задължения до край, като се старае да води такъвъ животъ, който ще направи обществото по-добро : стремежъ къмъ благороденъ животъ, безкористие и чистота — ето това сж условията, които сж сложени прѣдъ всѣкиго, който желае да намѣри Пжтя.

Прѣраждане.

И тукъ трѣбва да забѣлѣжа, че ако учението за прѣраждането на душата не е вѣрно, тогава не ще е възможно и това развитие. Прѣзъ единъ човѣшки земенъ животъ, па билъ той и най-дългия, този труденъ пжтъ не може да се мине —

¹ И двѣтъ прѣведени на български. Нѣколко години слѣдъ произнасянето на тая рѣчь бѣ издадена и книжката на младия индусъ Кришнамурти *При нозѣтъ на Учителя*, която специално третира казания подготвителенъ пжтъ — и тя е прѣведена на бѣлг. (Прѣв.).

за толкова кратко врѣме въ никоя младенческа душа не могат да се развиятъ тия божествени способности. Докато не приемемъ, че Душата на човѣка се възвръща тукъ на земята, животъ слѣдъ животъ, носейки въ себе си при всѣко раждане опитността на прѣдишнитѣ сществуванія, ние не можемъ да си обяснимъ растенето на характера и стигането на човѣка до състоянието на гения; — така достигането до Махатма е наистина нѣщо невъзможно, и усъвършенствуването на човѣка би било само единъ поетически блѣнъ. Затова въ цѣлото това учение за развитието на човѣка прѣраждането се взема, като основенъ фактъ въ природата, благодарение на който само усъвършенствуването е възможно.

Благороденъ животъ.

Прочее, първото нѣщо, което се иска, то е — човѣкъ прѣзъ веригата сществуванія да си постави за задача да живѣе добръ, полезно, благородно, тъй че съ всѣко ново въплощение да се явява все съ по-висши качества, все въ по-благороденъ характеръ и способности. Тогава идва една стадия въ еволюцията на човѣка, ясна и огрѣдѣлена, когато Душата, слѣдъ дълга борба за възмогане, достига най-послѣ до едно състояние, малко по-високо надъ обикновеното равнище на човѣка. И такива людие се отличаватъ съ своето безкористие, съ своитѣ повишени способности и рѣдка интуиция, призвани за духовна работа, прѣдани беззавѣтно на общото дѣло, готови да служатъ на човѣчеството. Когато тия особени качества започнатъ да се проявяватъ, тогава единъ отъ великитѣ Учители се заема лично да ръководи този човѣкъ въ неговата по-нататъшна еволюция и да гради развиващата се Душа — неговата висша природа.

Правилата, които кандидатътъ трѣбва да изпълни, сж подробно изложени въ литературата; тѣ могатъ, обаче, да се изкажатъ на кратко въ една или най-много въ двѣ фрази, а именно: „постигане нераздѣлность“ и „сурова себедисциплина“. Нераздѣлность отъ една страна и себедисциплина — отъ друга.

Нераздѣлность — то значи да схващате, че сте основно *Едно* съ всичко, що живѣе и диша, че вие не се дѣлите нито отъ грѣшника, нито отъ светията, нито отъ най-висшия или

отъ най-низшия измежду челоѣцитѣ; не — дори отъ най-низшитѣ организми и отъ нѣщата, нарѣчени мъртви, — всички, съставляващи едно по сѣщина, и едно съ вашето най-скривено Себе.

Какъ може човѣкъ да достигне това? — Само чрезъ лични вътрѣшни усилия, само като се обучава да отъждествява себе си съ страданията, съ радоститѣ и нуждитѣ на хората. *Гласътъ на Безмълвието* учи: „Нека твоята душа се прислушва къмъ всѣки страдалчески викъ тѣй, както свещениятъ лотусъ обнажа сърдцето си, за да се опие отъ лжчитѣ на утриното слънце. Не допускай палящето слънце да изсуши макаръ едничка сълза, прѣди да я изтриешъ ти самъ отъ очитѣ на скърбящия“. Но това не е всичко. „И да се обрени всѣка гореща сълза човѣшка въ глбината на твоето сърдце и да прѣбивава тамъ; недѣй я отмахва, докато не се отстрани скърбътъ, що я е породила.¹

Това е първата стѣпка. Иди при страдания и му отнеми болката; но като му отнемешъ болката, нека тя измъчи твоето собствено сърдце, и нека остане тамъ като едно постоянно страдание, докато не се прѣмахне причината на тази болка. Това е първия стадий на нераздѣлностъ. Отъждестви себе си съ страданията и радоститѣ на свѣта; нека страданието на всѣкиго бжде твое страдание, болката му — твоя болка, радостътъ му — твоя радостъ. Казано е: „Твоето сърдце трѣбва да отговаря на всѣки трепетъ въ другитѣ сърдца, както и струната възпроизвежда звука, на който е нагласена“. Ти трѣбва да чувствувашъ болежката, да проживявашъ агонията; не, ти дори трѣбва да чувствувашъ грѣха и срама на другитѣ като свой грѣхъ и срамъ; трѣбва да ги направишъ частъ отъ своето съзнание и да ги поемешъ върху себе, а не да искашъ да ги отхвърляшъ. Ти трѣбва да се обучаваешъ на найтънка чувствителностъ, която да може да възприема всѣко човѣшко страдание, и това ти трѣбва да вършишъ и на дѣло а не само отъ сантименталностъ; защото е казано: „Бездѣйствието въ дѣлото на милосърдието се обръща въ дѣйствиена смъртоносенъ грѣхъ“². Не само да разберешъ мжката не свѣта, но и да я направишъ своя. Ти трѣбва да бждешъ

¹ Стр. 26 на българския прѣводъ.

² Стр. 49.

обаче, толкова по-твърдъ и безпощаденъ къмъ себе си, колкото си по-нѣженъ къмъ другитѣ около тебе. Ти нѣмашъ вече врѣме да се занимавашъ съ своитѣ собствени тревоги, щомъ тревогитѣ на свѣта трѣбва да станатъ твои. Ти нѣма защо да харчишъ сили напусто и да окайвашъ своята собствена сждба, щомъ трѣбва да се отъждествишъ съ мжкитѣ на свѣта. И затова е казано : „Твоята душа трѣбва да стане като зрѣлия плодъ на манго : къмъ нуждитѣ страдания тѣй мека и нѣжна, като неговата прозрачно-златиста месчина, и тѣй твърда къмъ твоитѣ собствени мжки и скърби — както неговата камениста сърдцевина.¹

Братството.

Така, отъ животъ въ животъ, човѣкъ трѣбва да се самоусвѣршенствува; така, животъ слѣдъ животъ, той трѣбва все повече и повече да се отъждествява съ Всичко и да разрушава всѣка прѣграда между човѣкъ и човѣкъ. Ето защо братството е едничкото условие за постъпване въ нашето общество²; защото признаването на това всемирно братство за всички твари е първата стъпка къмъ осъществяване на нераздѣлността, а това е необходимо, ако ученикътъ иска да напредва. Съ подготовката на ученика се гони строго опрѣдѣлена цѣль: той трѣбва да стане отзивчивъ къмъ страданията на всички, та като съчувствува, да бжде готовъ и да помага; той трѣбва да стигне до тамъ, че да се отъждествява съ Цѣлото, за да може нѣкога да стане единъ отъ Спасителитѣ на свѣта. Когато човѣкъ така се приготвя, отъ животъ въ животъ — прѣзъ течение на вѣковетѣ, у него се развива послѣдователно все по-дълбоко съчувствие и състрадание, все по-свѣршени добродѣтели, все по-широка търпимостъ. Него не засѣга никаква обида, понеже самъ той се поставя на мѣстото на оскърбителя, и изпитва за него скърбъ. У него не избухва гнѣвъ или негодувание срѣщу което и да е сторено зло, понеже той ясно съзнава причината на злото, и като състрадава на злосторника, не му остава врѣме да се гнѣви. Той нѣма да съчувствува на злото, нито ще каже, че злото е

¹ Гласътъ на Безмълвието, стр. 88.

² Теософското.

право, нито пѣкъ ще твърди, че доброто е зло, защото това би било най-голѣмата жестокость и би спѣвало прогреса на расата; като вижда злото, обаче, той не изпитва гнѣвъ противъ злосторника, понеже се чувствува едно съ неговата Душа и не чувствува разлика между него и себе си.

И когато ученикътъ така напръдва, той расте въ паметъ и знание; неговиятъ засилващъ се Духъ все повече и повече просвѣтва изъ него навѣнъ и постепенно той става виденъ работникъ за хората, помагачъ тѣхенъ, просвѣтителъ, наставникъ. И той трѣбва да бѣде твърдъ и суровъ къмъ себе си, понеже трѣбва да застане между хората и злото, между слабигѣ свои брата и тъмнитѣ сили, които иначе биха ги смазали; — звѣзда, що прѣска свѣтлина за всички, а сама отъ никждѣ не получава; — снѣгъ, що посрѣща коравъ мразовития вихрь, само да запази подъ своята топла закрила сѣмената, че — кога дойде врѣме — да произрасте отъ тѣхъ общаната жѣтва.¹

Ето такава подготовка искатъ Божественитѣ Учители отъ своитѣ бѣдащи ученици; не приобрътяване съкровища, а усилие; не пълно постигане идеала, но стремежъ къмъ него, посрѣдъ неуспѣхи и падения дори.

Тогава идва день, когато купнѣящиятъ е близо до освобождение, близо до Портата на Пѣтя, близо да осъществи послѣдната възможность — Съвършения Човѣкъ. И за мигъ, като че ли земята отстѣпва назадъ, и той — освободената Душа, Душата, що е побѣдила ограничената човѣшка природа — се вижда стѣпилъ върху прага на Нирвана, потопенъ въ онова съвършено съзнание и блаженство, които надминаватъ силата на всѣка човѣшка мисль, на всѣко ограничено съзнание. И когато той застане тамъ, казва се, че за него настава безмълвие: безмълвие въ Природата, на която единъ отъ синоветѣ се издига надъ нея, безмълвие, което никой прѣзъ това врѣме не може да наруши, — когато Душата е постигнала своето освобождение. И изведнажъ това безмълвие се нарушава; изведнажъ се възема гласъ, който събира въ единъ мощенъ викъ мизерията на свѣта, останалъ назадъ — потъналъ въ мракъ, въ духовенъ гладъ, въ мо-

¹ Гласътъ на Безмълвието, стр. 98.

рално падение; — викъ на човѣшкия родъ, Земниятъ Пилигримъ, труженикъ на земята, който простира рѣцѣ за помощъ къмъ своя тържествуващъ Братъ.

Чувството на Единство.

Какъвъ ще бжде неговиятъ животъ по-нататѣкъ? Живостъ слѣдъ животъ той се е училъ да отъждествява себе си съ хората; животъ слѣдъ животъ той се е училъ да се отзовава на всѣки вопль. Може ли той да си отмине напълно освобожденъ и да остави другитѣ да стенатъ въ вериги? Може ли той да мине въ блаженство и да остави свѣта въ страдание? Той е Махатма, освобождена Душа; той има правото да си замине; но той не може да стори това — Любовта не му позволява. И той се възвръща къмъ окаяната земя и донася на човѣчеството знание, за да намали невѣжеството, донася чистота, за да очисти всѣка скверность, донася свѣтлина, за да освѣтли ношъта, и изново нарамва брѣмето на плътта, докато цѣлиятъ човѣшки родъ не се освободи заедно съ него; — той нѣма да замине самъ; той ще замине, но като патриархъ на мощенъ родъ, водящъ своята челядь къмъ Живитѣ Води на Нирвана — къмъ блаженство и свѣрхбитие.

Такъвъ е Свѣрхчовѣкътъ. Такъвъ е вѣнецътъ на единъ животъ, изпълненъ съ себеотрицание, — свѣршенство, достигнато съ борби и трудъ, но изново пожертвувано, за да се помогне на слабитѣ. И всѣка Душа, която Му простре рѣцѣ за помощъ, ще срѣщне Неговитѣ, готови да помогнатъ. На всѣки човѣшки гласъ за помощъ Неговото сърдце е готово да се отзове. И Той остава тамъ въ ожидание, докато ниѣ поискаме да бждемъ учени, и тѣй Му дадемъ възможность да ни помогне.

Високиятъ идеалъ.

Ние можемъ да се попитаме, дали този идеалъ не е за гавра, за присмѣхъ, или за праздно одумване? И дали той не е красивъ сънъ? Но да бѣше и сънъ, той би билъ най-хубавия сънъ, каквото човѣчеството нѣкога е сънувало — най-беззавѣтната жертва, най-живиятъ отъ идеалитѣ. За мнозина той е живъ фактъ — фактъ по дѣйствителенъ отъ жи-

вота. За тия, обаче, за които той не е фактъ, може да бжде идеалъ ; идеалъ на себепожертвуване, на знание и любовь. Че такива Свърхчеловѣци има — нѣкои отъ насъ знаятъ ; но дори и да отхвърлѣхме вѣрата въ Тѣхъ, самиятъ идеалъ не е ли благороденъ и възвишенъ, и, като се помжчимъ да го живѣемъ, не ни ли повдига той все по-високо къмъ свѣтлината ?

Християнитѣ виждатъ този идеалъ въ своя Христосъ ; будиститѣ — въ своя Буда. Всѣка религия вижда този идеалъ въ Человѣка, когото тя счита за божественъ. И ние свидѣтельствуваме прѣдъ всички свѣтовни религии, че тѣхното вѣрване е истинско, че тѣхнитѣ Учители сж жива дѣйствителность, а не сънь ; защото Учителътъ е изпълненото обѣщание за ученика, осществениятъ идеалъ, скжпъ на всѣко сърдце.

За нѣкои отъ насъ тѣзи Божествени Мжже сж прѣдметъ за съзерцаване и вдѣхновение всѣки день. Ние можемъ да влѣземъ въ съприкосновение съ Тѣхъ само дотолкова, доколкото се стремимъ къмъ чистота. Ние можемъ да научимъ повече, само когато практикуваме това, което Тѣ вече сж ни дали, и ако тази вечеръ ви говоря за Свършения Човѣкъ, азъ искамъ съ това високо да издигна прѣдъ васъ тоя идеалъ и да ви покажа неговото възможно въплотяване, което заслужава всѣка жертва, всѣко усилие и трудъ.

Когато мислите, вие заедно съ това се развивате, и каквто е идеалътъ ви, такъвъ става постепенно и вашиятъ животъ. Защото мисълта има силата да прѣтворява ; ако вашиятъ идеалъ е нисшъ, и вашиятъ животъ ще бжде такъвъ ; ако вашиятъ идеалъ е материалистиченъ, материалистиченъ ще бжде и животътъ ви. Прочее, възприемете въ сърдцата си тоя идеалъ и мислете върху него, и вашиятъ животъ ще се проникне отъ неговата чистота ; и вие, мжже и жени, ще станете по-благородни, понеже този идеалъ живѣе въ вашата мисль, която ще прѣтвори вашия душевенъ образъ споредъ него. Наистина, вѣрно е, че човѣкъ става това, което боготвори.

II.

Учителитѣ.

Между многото въпроси, които Теософията възбужда, никой може-би не извиква толкова интересъ и запитвания, колкото въпроса за Учителитѣ. Какво се подразбира подъ това име? Кои сж Тѣ? Гдѣ живѣятъ? Какво правятъ? Тѣзи и много други въпроси постоянно ни се задаватъ. Нека се опитамъ да хвърля малко свѣтлина върху тѣхъ, да отговоря поне отчасти.

Подъ думата Учители теософитѣ подразбиратъ извѣстни хора, които сж завършили своята човѣшка еволюция, достигнали сж свърхчовѣшкото съвършенство и нѣматъ нищо повече да учатъ, що се отнася до нашата частъ отъ слънчевата система; достигнали сж това, което християнитѣ наричатъ „Спасение“, а индузитѣ и будиститѣ — „Освобождение“. Когато Християнската Църква все още пазѣше „вѣрата, дадена нѣкога на светиитѣ“ въ нейната пълнота, спасението значеше нѣщо повече, нежели едно избѣгване само отъ вѣчнитѣ мъки въ ада. То значеше още освобождаване отъ принудително прѣбраждане и сигурностъ срѣщу всѣка прѣвратностъ въ еволюцията. „На този, който побѣди“, Църквата обѣщаваше, че ще бжде „стълбъ въ храма на моя Богъ, и той вече нѣма да излиза навънъ“. Този, който е побѣдилъ, е „спасень“.

Идеята за еволюцията, която подразбира постепенно разширение на съзнанието, въплотявано въ вѣчно подобрявани материални форми, — тази истина лежи въ основата на идеята за Учителството. Съвършенството, което се тукъ подразбира, трѣбва да се достигне отъ всѣко човѣшко същество, и ясно е, че то не може да се постигне прѣзъ единъ късъ човѣшки животъ. Разликата между човѣкъ и човѣкъ, между гений и невѣжа, светия и прѣстѣпникъ, хубавъ и уродливъ, — може да бжде съгласна съ божествената справедливостъ, само ако се знае, че всѣко човѣшко същество се издига по стълбата на еволюцията и напрѣдва отъ дивашко състояние къмъ висше съ-

вършенство и благородство, и че тази разлика отбѣлзва само стадиитѣ на това растене прѣзъ веригата прѣраждения. На върха на такава една дълга еволюция стои „Учителтъ“, човѣкъ, който въплощава въ себе си най-висшитѣ постижения, възможни за човѣка при умственото, морално и духовно развитие. Той е научилъ всички уроци, които човѣчеството може да научи нѣкога, и притежава цѣлността на цѣлата свѣтвна опитност. Задъ този прѣдѣлъ еволюцията е вече свѣрхчовѣшка, и ако побѣдителтъ се върне слѣдъ това въ човѣшкия животъ, това ще бжде доброволна жертва, защото нито раждане може да го привлѣче, нито смъртъ да го докосне, освѣнъ по негово желание.

За да имаме пълна прѣдстава за Учителството, ние трѣбва да прибавимъ още нѣщо. Учителтъ трѣбва да бжде въ човѣшко тѣло, трѣбва да бжде въплотенъ. Мнозина, като достигатъ това равнище, не взематъ вече брѣмето на плътта, но като си служатъ само съ „духовно тѣло“, отдалечаватъ се отъ тази земя и обитаватъ въ по-висши царства на съществуване. По-нататкъ, единъ Учителъ—както името подразбира—взема ученици, и, строго казано, така трѣбва да се наричатъ само тѣзи, които изпълняватъ особената служба да подпомагатъ помалко напѣднали мъже и жени, за да слѣдватъ трудния пжтъ, който ще ги заведе „направо“ къмъ върха на човѣшката еволюция—върхъ, твърдѣ далеченъ още за останалитѣ тѣхни братя човѣци.

Еволюцията можемъ да сравнимъ съ пжтъ, който обикаля по ребрата на една планина и се възйема спиралообразно. Човѣчеството бавно напѣдва по него; обаче, отъ този общъ пжтъ се отдѣля една права пжтека нагорѣ къмъ върха—прѣка, тѣсна, трудна и стрѣмна, която „малцина намиратъ“. Тѣзи малцина сж „ученицитѣ“ на Учителитѣ. Както нѣкога, въ днитѣ на Христа, тѣ трѣбва „да напуснатъ всичко и да Го послѣдватъ“.

Тѣзи, които сж на това равнище, но не взематъ ученици, сж заети съ други работи, въ служба на свѣта, за което скоро ще кажемъ нѣщо. Нѣмаме европейска дума, съ която да различимъ тѣзи Учители, и за това сме принудени да назовемъ и тѣхъ съ думата «Учителъ» Въ Индия, гдѣто тѣзи разни функции сж извѣстни отъ незапаветни врѣмена, има съотвѣтни имена за разнитѣ длѣжности, но би било трудно да популяризираме тѣзи термини на наши езици.

Прочее, ние можемъ да опрѣдѣлимъ единъ Учитель тъй: човѣкъ, който се е усвѣршенствувалъ, и нѣма нищо вече да учи на земята, който живѣе въ физическо тѣло на земята, за да помага на чловѣцитѣ, който взема ученици, желаючи да напрѣдватъ по-бърже отъ останалото чловѣчество, че да служатъ послѣ на свѣта, готови да напуснатъ всичко за тази цѣль.

Свѣршениятъ Човѣкъ: мѣстото Му въ еволюцията.

Може-би ще бжде необходимо да добавя — за разяснение на тѣзи, които не сж запознати съ теософското схващане на еволюцията, — че когато казваме «свѣршенъ човѣкъ», ние подразбираме много повече, отколкото обикновено се разбира. Ние разбираме едно съзнание, което може да дѣйствува непрѣкъснато въ петътъ велики сфери, прѣзъ които еволюцията слѣдва пжтя си: физическия, посрѣдния (астралния) и небесния миръ, въ които сж ограничени за сега хората, и свѣрхъ тѣхъ — двѣтъ висши небета (ше си спомнимъ, че Ап. Павелъ говори за «трето небе»), кждѣто обикновеното чловѣчество не може да влѣзе. Съзнанието на единъ Учитель е еднакво у дома въ тѣзи области и ги обгръща всички; неговитѣ изгнчени и висши тѣла функциониратъ свободно въ всички тѣхъ, тъй че Той може въ всѣко врѣме да знае и да дѣйствува по своя воля въ всички по-големи полета и подполета на миробитието.

Степеньта, която заематъ Учителитѣ, е петата въ иерархията на Великото Братство, членовѣтъ на което сж надминали нормалната еволюция. Четиритѣ по-долни степени се състоятъ отъ посветени ученици, които живѣятъ въ свѣта и вършатъ онази работа, която имъ сж възложили тѣхнитѣ старейшини. Въ извѣстни исторически моменти, въ сериозни кризи, когато се заражда нова цивилизация, членове отъ Окултната Иерархия, Учители и даже по-възвишени Сжщества, излизатъ да работятъ явно въ свѣта; обикновено, макаръ и въплотени, Тѣ живѣятъ въ скрити мѣста, далечъ отъ шума на човѣшкия животъ, за да могатъ да слѣдватъ ползотворната си дѣйность, що Тѣ не би могли да изпълняватъ въ многолюднитѣ градища.

Учительтъ Иисусъ.

Иисусъ е билъ най-чистиятъ и най-свѣтлиятъ отъ ученицитѣ — прѣзъ първитѣ тридесетъ години отъ Негова животъ;

при Неговото кръщение, обаче, „Духъ Господень“ слиза върху Него и отъ тогава насетнѣ живѣе въ Него, тъй че човѣшкото тѣло на Иисуса отъ Назаретъ става Храмъ на въплотения Христосъ; слѣдъ това врѣме, като човѣкъ, Той достига да стане Учитель, и Нему се възлага да ръководи Църквата, основана отъ Христа. За забѣлѣзване е, че — споредъ вѣрата на Църквата — подчертава се дѣйствително сществуването на човѣшкото тѣло слѣдъ смъртта на Иисуса, тѣло, „съ което Той възлѣзълъ на небо“. Прѣзъ всичкитѣ бурни епохи на Християнството, Учителитѣ Иисусъ е билъ Пазителитѣ и Пастиритѣ на Своята Църква — ржката, която е водила, вдъхновявала, дисциплинирала, очиствала, вѣкъ слѣдъ вѣкъ, и която сега излива струята на мистическо Християнство, що оросява градината на Християнската Църква и прави още еднажъ да разцвѣтятъ прѣкрасни цвѣтове. Облѣченъ въ тѣло, взето отъ Сирия, Той днесъ чака врѣмето за Своето ново явяване посрѣдъ всѣкидневния животъ на хората.

Учителитѣ Иларионъ.

Иларионъ — нѣкога Ямблихъ отъ Ново-платоническата школа, който чрѣзъ Mabel Collins даде на свѣта Свѣтлина върху Пжтя и чрѣзъ Е. П. Блаватска — Гласътъ на Безмълвието, великъ писателъ въ областта на английската белетристика и майсторъ на мелодични изрази — и Той работи сщо за грядущето врѣме и ще играе своята роля въ драмата на Новата Ера.

Учителитѣ Мория и Кутъ-Хуми.

Въ книгата Окултнитѣ Свѣтъ отъ А. П. Синетъ, срѣщаме Мория и Кутъ-Хуми, двама Учители, които сж основали Теософското Общество, като сж си послужили съ вѣчкашни агенти, за да положатъ основата, — съ Х. С. Олкатъ и Е. П. Блаватска, и двамата ученици на Мория. Тѣ дадоха на А. П. Синетъ материалитѣ, отъ които той написа своитѣ знаменити книги — поменатата «Окултнитѣ Свѣтъ» и „Езотерическиятъ Будизъмъ“, — които прѣснаха свѣтлината на Теософията за хиляди хора на Западъ. Е. П. Блаватска разказва, какъ тя е срѣцнала своя Учитель Мория върху брѣга на

езерото Серпентинъ (Хайдпаркъ), когато Той посѣтилъ Лондонъ прѣзъ 1851 година.

Учительтъ Ракоци и други.

Послѣдниятъ потомъкъ отъ царския домъ *Ракоци* е извѣстенъ въ историята като графъ *де Сенъ Жерменъ* въ XVIII вѣкъ, като *Францискъ Беконъ* въ XVII в., като монахътъ *Робертусъ* въ XVI в., като *Хуниади Яношъ* въ XV в., като *Християнъ Розенкрайцъ* въ XIV в. — да поменемъ само нѣколко отъ многото негови въплощения. Отъ ученикъ, прѣзъ тия работни животи, Той е достигналъ да стане Учитель, нареченъ въ Окултниятъ Свѣтъ „Унгарскиятъ Учитель“, и познатъ на нѣкои отъ насъ въ това унгарско тѣло.

Имаме още „*Венецианецътъ*“ и „*Сераписъ*“, които бѣха учители на полковникъ Олката за извѣстно врѣме, и „*стариятъ джентлменъ отъ Тирувалуръ*“, както Е. П. Блаватска го нарича, посѣтенъ въ неговото Нилгирско уединение отъ Субба Рао и Ч. У. Ледбитеръ. Той живѣе на около осемдесетъ мили отъ Адиаръ, гдѣто се е затворилъ и отъ тамъ наблюдава промѣнитъ въ свѣта, цѣлъ задълбоченъ въ труднитъ науки, на които химията и астрономията сж само вънкашни черупки.

Тѣзи сж нѣкои отъ Учителитѣ, повече или по-малко извѣстни на вънкашния свѣтъ, и които ще станатъ още по-извѣстни, прѣди да изтече това столѣтие.

Гдѣ живѣятъ Тѣ.

Учителитѣ живѣятъ въ разни страни — разпрѣснати по цѣлия свѣтъ. Учительтъ Иисусъ живѣе главно въ планинитѣ на Либанонъ (Ливански); Учительтъ Иларионъ — въ Египетъ, неговото тѣло е отъ Критъ; Учительтъ Мория и Кутъ-Хуми — въ Тибетъ, близо до Шигатце, и двамата въ индийски тѣла; Учительтъ Ракоци — въ Унгария, но пжтува твърдѣ много. Азъ не знамъ обиталището на „Венецианеца“ и на Учителя „Сераписъ“. Наистина, обиталището на физическото тѣло не значи почти нищо, когато човѣкъ може лесно, по своя воля, да отдѣлва тѣнкото си тѣло отъ физическото и съ него да пжтува съ свѣткавична бързина вредъ, кждѣто волята пожелае, и прѣзъ всѣко врѣме. „Мѣстото“ губи своето обикновено значение

за Тѣзи, които сж свободни обитатели на пространството, които по своя воля могат да странствуватъ, кждѣто щатъ. И макаръ да се знае, че Тѣ иматъ обиталище, гдѣто обикновено обитаватъ съ физическиѣ си тѣла, обаче тѣзи тѣла за Тѣхъ сж прости облѣкла само, и Тѣ могатъ да ги захвтрлятъ всѣки мигъ, тѣй че въпросътъ „гдѣ“ изгубва всѣко значение.

Тѣхната работа.

Какво вършатъ Учителитѣ? — Тѣ подпомагатъ по хиляди начини прогреса на човѣчеството. Отъ най-висшата областъ Тѣ изпращатъ долу духовна свѣтлина и животъ на цѣлия човѣшки родъ; тази свѣтлина-животъ може да се възприеме тѣй свободно — както и слънцесиянието — отъ всички, които сж достатъчно възприемчиви: както физическиятъ миръ се поддържа отъ живота на Бога, събранъ като въ огнище на слънцето, тѣй и духовниятъ миръ се поддържа отъ сжщия този животъ, събранъ като въ фокусъ — въ Окултната Иерархия. Послѣ, Учителитѣ, специално свързани съ религии, си служатъ съ тѣзи религии като съ резервоари, въ които Тѣ изливатъ духовна енергия, за да се разпрѣдѣли между вѣрующитѣ, посрѣдствомъ правилно установенитѣ „срѣдства на благодать“. Подиръ това слѣдва великата умствена работа, при която Учителитѣ изпращатъ мисль-форми съ висока интелектуална сила; гениалнитѣ хора възприематъ тѣзи мисль-форми и ги прѣдаватъ на свѣта; отъ това равнище сжщо Тѣ изпращатъ своитѣ желаня на ученицитѣ си, като ги опжтватъ въ работата, що трѣбва да изпълнятъ. Слѣдъ това иде работата въ долния умственъ миръ — създаване на мисль-форми, които влияятъ върху конкретния умъ и го ржководятъ по ползотворни пжтища за работа въ този свѣтъ; освѣнитъ това, Тѣ учатъ тамъ онѣзи, които живѣятъ въ него миръ. Послѣ идатъ разни дѣйности въ астралния миръ¹ — помагане на тѣй-нареченитѣ умрѣли, общо ржководство и наблюдаване обучението на по-младитѣ ученици и изпращане помощъ при безбройни случаи на нужда. Върху физическото поле Тѣ наблюдаватъ тежненята на историческитѣ събития, поправятъ и неутрализиратъ, доколкото Законътъ позволява, лошитѣ течения, постоянно уравновѣсяватъ силитѣ, които работятъ за и противъ еволюцията, усилватъ доброто и отслабватъ злото. Тѣ работятъ

¹ Астралното поле. Чистилището — мѣстотъ, кждѣто се намиратъ умрѣлитѣ веднага слѣдъ смъртта.

сщо въ съдружие съ Ангелитѣ на народитѣ, като ржководятъ духовнитѣ сили, както други ржководятъ физическитѣ; избиратъ и отхвърлятъ актьоритѣ въ великата Свѣтвна Драма, въздѣйствуватъ върху общественото мнѣние и даватъ необходимитѣ насоки по правия пжтъ.

Това сж само нѣкои отъ дѣйноститѣ, които Пазителитѣ на чловѣчеството непрѣстанно извършватъ въ всички области, и които дѣйности попадатъ въ границитѣ на нашето ограничено виждане. Тѣ — Учителитѣ — стоятъ като Пазителна стѣна около чловѣчеството, което — така защитено — може да напрѣдва, безъ да бжде прѣмазано отъ грамаднитѣ мирови сили, що бушуватъ около нашата планетна кжща. Отъ врѣме на врѣме Единъ отъ Тѣхъ идва посрѣдъ хората, като великъ религиозенъ Учитель, за да издигне прѣдъ свѣта нови скрижали, да изрази Едната Истина въ нова форма, подходяща за новата раса или цивилизация. Тука влизатъ всички велики Пророци на мировитѣ религии, и, докогато извѣстна религия сжществува, Единъ отъ тѣзи велики Мжже стои винаги начело, пазейки я, като повѣрена Нему за особена грижа.

Мировиятъ Учитель.

Сегашното столѣтие ще проживѣе единъ отъ онѣзи голѣми кризиси въ историята на чловѣчеството, който ще тури начало за нова цивилизация. Този, Когото на Изтокъ знаятъ подъ името Мждростъ-Истина, Мировъ Учитель, и Когото ние на Западъ наричаме Христосъ, не слѣдъ много ще се въплоти изново на земята и наново ще се движи между шумнитѣ тълпи хора. Съ Него ще дойдатъ нѣкои отъ Учителитѣ, за да Му помогнатъ въ работата и да разнесатъ на широко Неговото послание. Бързото развитие на сегашнитѣ събития, непоносимитѣ товари, що прѣмазватъ народитѣ, заплашването съ война, хаосътъ отъ мнѣния, политически, социални и религиозни, всички тѣзи явления сж знамения на промѣняващото се врѣме, — старото си отминава и се ражда ново.

Това ще бжде, найстина, единъ новъ свѣтъ, който ще наблюдаватъ днешнитѣ дѣца въ своята възмжжалость; защото изново се дочува издревното слово: „Ето! Азъ творя ново небе и нова земя. Ето! Азъ подновявамъ всички нѣща“.

III.

Великитъ мжже.

Ученицитъ на Окултизма — дори онъзи, които сж били дългогодишни ученици — понъкога като че ли не могат да разбератъ, какво сж наистина Учителитъ. Често съмъ срѣщамъ хора, които ги смѣтатъ за ангели или деви, или въ нъкой случай си ги въобразяватъ тѣй високо стоящи надъ насъ по своето величие, че едва ли е възможно да получимъ помощъ отъ Тѣхъ. Тѣхното величие не подлежи на споръ, и отъ това гледище разстоянието между Тѣхъ и насъ може наистина да се покаже като неизмѣримо; отъ друга страна, Тѣ сж много близо до насъ, тѣй че Тѣхната симпатия и помощъ сж твърдѣ близко и дѣйствителни. За да бжде ясна мисълта ни, нека първо се опитаме да опрѣдѣлимъ точно, какво разбираме подъ думата „Учитель“. Подъ тази дума ние разбираме едного отъ членовѣтъ на Великото Бѣло Братство — достигналъ до такова стѣпало, че самъ може да обучава ученици. Великото Бѣло Братство е организация, която не прилича на никоя друга въ свѣта, и поради това то се е разбирало криво. По нъкога то се нарича Хималайско или Тибетско Братство, съ което се загатва за група отъ индийски аскети, живущи заедно въ единъ манастиръ, въ нъкой недостѣпни планински висоти. Може би това е произлѣзло най-вече отъ знанието на факта, че двамата Братя, свързани съ основаването и работата на Теософското Общество, се е случило сега да живѣятъ въ Индия и носятъ индийски тѣла. За да се разбератъ тѣзи факти, може-би ще е добръ да ги разгледаме отъ друга страна.

Повечето отъ нашитъ ученици сж запознати съ четиритъ стадии въ Пхтя на Светостѣта и знаятъ, че она човѣкъ, който е миналъ прѣзъ тѣхъ и е достигналъ до висотата на Асека (адитъ), е постигналъ вече задачата, която човѣчеството трѣбва да постигне прѣзъ настоящия мировъ периодъ, и слѣдователно, свободенъ е отъ необходимостта да се прѣражда върху тази пла-

нета, или върху коя да е друга. Прѣдъ него тогава се откриватъ седемъ пѣтища, отъ които той трѣбва да избере единъ. Повечето отъ пѣтищата отвеждатъ Асека вѣнъ отъ тази земя, въ пошироки сфери на дѣйность, вѣроятно въ свръзка съ цѣлата слънчева система, тъй че голѣмото множество отъ тѣзи членове на нашето човѣчество, достигнали вече тази цѣль, сж напуснали окончателно нашия човѣшки родъ.

Ограниченото число отъ Тѣхъ, които все още работятъ на право за насъ, можемъ да раздѣлимъ на два класа — едни, които оставатъ въ физически тѣла, и други, които работятъ въ по-висшитѣ полета. Послѣднитѣ често минаватъ подъ името Нирманикаи. Тѣ стоятъ между този свѣтъ и Нирвана и посветяватъ всичкото си врѣме и енергия да пораждатъ духовна сила за доброто на човѣчеството. Тази сила Тѣ изливатъ, тъй да се каже, въ единъ резервоаръ, отъ койго Учителитѣ и Тѣхнитѣ ученици могатъ да черпятъ, за да си спомагатъ въ своята работа за човѣчеството. Нирманикая, понеже той остава въ съприкосновение съ нисшитѣ полета, е билъ наричанъ „кандидатъ за страдание“, но това название заблуждава. Съ това се подразбира, че той е лишенъ отъ радостта на висшата работа, или на нирванното поле. Той е избралъ да остане върху нисшитѣ полета съ цѣль да помага на тѣзи, койго още страдатъ. Вѣрно е, че отъ висшия животъ да слѣзешъ долу въ този животъ, то е да влѣзешъ отъ чистъ въздухъ и славно слънцесияние въ едно тъмно и вѣчно-смърдяще подземие, но човѣкътъ, който прави това, за да избави нѣкого отъ това подземие, не е нещастенъ и наказанъ, докато е тамъ, но е изпълненъ съ радостта, че помага, безъ да се гледа на голѣмия контрастъ и на ужасното чувство на спънатостъ и притѣснение. Наистина, човѣкътъ, който се е отказалъ да даде помощъ, когато му се е падналъ такъвъ случай, впоследствие ще почувствува много по-голѣмо страдание въ форма на съжаление. Видимъ ли еднажъ духовната окаяность на свѣта и условията на тѣзи, които иматъ нужда отъ помощъ, ние никога вече не ще имаме миръ, не ще можемъ да бждемъ безгрижни и равнодушни къмъ страданията на свѣта.

Защастие, ние, които сме видѣли и схванали това, имаме винаги на рѣка срѣдства, съ които можемъ дѣйствително да помагаме. Колкото и нищожни да сж нашитѣ усилия въ сравнение съ величественото изливане на сила отъ страна на Нирманикаитѣ, ние сжщо можемъ да прибавимъ нашитѣ малки капки въ този резер-

воарѣ. Всѣко чувство на любовь или прѣданость произвежда двоенъ резултатъ — върху сжщество, на което се изпраща, и върху насъ самитѣ, които изпращаме. Но ако любовта или прѣдаността сж свободни и отъ най-малка мисль за себе, тѣ довеждатъ още единъ трети резултатъ. Обикновената любовь или прѣданость, макаръ и отъ висшъ родъ, се движи по затворена крива, и нейниятъ резултатъ се връща пакъ върху изпращача. Но любовта или прѣдаността на истински безкористния човѣкъ се движи по отворена крива, и макаръ нѣкои отъ нейнитѣ резултати неизбѣжно да въздѣйствуватъ и върху изпращача, най-голѣмата и най-благородна часть отъ нейната сила се издига до самия Логосъ, и отговорътъ, величествениятъ отговоръ на благословия отъ Него, пада въ този резервоаръ за помагане на чловѣчеството. Така всѣки единъ отъ насъ, дори и най-слабиятъ и най-бѣдниятъ, е въ състояние да помогне на свѣта по този прѣкрасенъ начинъ. Това именно прибавяне въ резервоара духовна сила е истинната, която лежи въ основата на християнското учение за сврѣхдължната работа.

Още по-ограничено е числото на адепитѣ, които задържатъ физически тѣла и оставатъ въ близко общение съ насъ, за да изпълняватъ нѣкои работи, необходими за нашето развитие; и на тѣзи делти именно се дава името Велико Бѣло Братство и Окултна Иерархия. Тѣ сж, прочее, на брой твърдѣ малцина високо напѣднали чловѣци, които не принадлежатъ на никоя нация, а на цѣлия свѣтъ. На физическото поле Тѣ не живѣятъ заедно, макаръ да сж въ постоянно общение върху висшитѣ полета. Надрасли необходимостта отъ прѣраждане, Тѣ могатъ да си избератъ всѣкога ново тѣло, щомъ едно се изхаби — споредъ работата, що има да вършатъ, тъй че ние не трѣбва да отдаваме особена важность на народността на тѣлата, въ които Тѣ се обличатъ за извѣстно врѣме. Тъкмо сега нѣкои отъ тѣзи тѣла сж индийски, едно е тибетско, друго — китайско, двѣ най-малко — английски, едно — италиянско, едно — унгарско, едно — сирийско и едно е било родено на островъ Кипръ. Като казахъ, че народността на тѣзи тѣла не е нѣщо важно, азъ поменахъ това, само за да изтъкна, че грѣшка би било да се мисли, какво управляващата Иерархия принадлежи изключително само на една раса.

IV.

Съвършениятъ Човѣкъ.

Съвършениятъ Човѣкъ е звено въ Веригата на Еволюцията.

Има една стадия въ човѣшката еволюция, която непосредствено прѣдшествува цѣльта на човѣшкитѣ усилия, и когато тази стадия бжде прѣмината, тогава човѣкътъ, като човѣкъ, нѣма вече какво да постига. Той е вече съвършенъ; неговиятъ човѣшки пжтъ е вече свършенъ. Великитѣ религии даватъ на този Свѣрхчовѣкъ разни имена, не, каквито и да бждатъ тия имена, въ основата лежи сжщата идея; Той е Митра, Озирисъ, Кришна, Буда, Христосъ — и Той винаги символизира Всесъвършения човѣкъ. Той не принадлежи само на една религия, на отдѣленъ народъ, или на отдѣлна човѣшка фамилия; Той не е стѣсненъ само въ формитѣ на една вѣра; навредъ Той се явява като най-благороденъ, нѣй съвършенъ идеалъ. Всѣка религия Го проповѣдва; всички вѣри въ Него иматъ своето оправдание; Той е идеалътъ, къмъ който се стреми всѣко вѣроучение, и всѣка религия дотолкова изпълня своето назначение, доколкото по-ясно освѣтлява или по-точно указва Пжтя, по който Той може да бжде постигнатъ.

Думата Христосъ, съ която въ Християнството се нарича Съвършениятъ Човѣкъ, означава *състояние*, а не е име на *човѣкъ*; „Христосъ въ васъ е надеждата за слава“ — това е мисълта на християнския Учитель. Човѣкътъ, въ дългия пжтъ на еволюцията, достига състоянието *Христосъ*, защото всички хора съ врѣме ще достигнатъ въ края на дългото странству-

ване до богочеловѣчество, и Този, съ когото специално това име е свързано въ западнитѣ страни, е Единъ отъ „Синоветѣ Божии“, които сж постигнали крайната цѣль на человѣчеството. Думата винаги е криела въ себе си понятието състояние; то е състоянието на „помазания“. Всѣки човѣкъ трѣбва да достигне това състояние. „Погледни въ себе си; ти си Буда“. — „Докато Христосъ се образува въ васъ“.

Както оня, който желае да стане музикаленъ артистъ, трѣбва да слуша музикалнитѣ шедьоври; както той трѣбва да се проникне отъ мотивитѣ на великитѣ композитори, така трѣбва и ние, дѣцата човѣшки, да вдигаме очи и сърдца, въ непрѣкъснато съзерцание, къмъ Планината, кждѣто обитаватъ Свършенитѣ Мжже на нашата раса. Това, що сме ние Днесъ, Тѣ сж били Вчера; а това, що сж Тѣ Днесъ, ние ще бждемъ Утрѣ. Всички синове человѣчески могатъ да достигнатъ това, което единъ Синъ Человѣчески е достигналъ, и въ Тѣхъ ние виждаме залога за нашия собственъ триумфъ; развитието въ насъ на божественостъ е само въпросъ на еволюция.

Заповѣди — вънкашна и вжтрѣшна.

Нѣкога азъ подраздѣлихъ вжтрѣшната еволюция на подморална, морална и свѣрхморална; подморална, когато човѣкъ не вижда разлика между право и криво, когато той се води отъ своитѣ желанія, безъ да се запитва, безъ да се вгледва; морална, когато той прави разлика между право и криво и постоянно се стареае да съгласува своитѣ дѣла съ закона; свѣрхморална, когато той е надрасълъ вънкашния законъ, понеже божествената природа въ него е взела връхъ, и тя управлява тѣлата му. Въ моралната еволюция човѣкъ признава закона за законна граница, като едно спасително въздържаніе: — „Прави това“; — „Избѣгвай онова“. Човѣкътъ се стреми да изпълни тѣзи заповѣди, и въ душата му става непрѣкъснатата борба между неговата висша и нисша природа. Въ свѣрхморалната еволюция божествениятъ животъ въ човѣка намира своя естественъ изразъ безъ вънкашно опжтване; човѣкъ обича не защото трѣбва да обича, но защото самъ той е любовь. Той дѣйствиува — споредъ думитѣ на християнския Посветенъ — „не по възжелението на плътта, но по силата на единъ безконеченъ животъ“. Моралтъ е надживѣнъ,

когато всички сили у човѣка сж обѣрнати къмъ Доброто, както магнитната стрѣлка е обѣрната винаги къмъ сѣверъ; когато божественостъта въ човѣка търси винаги най-доброто въ всичко. Тогава нѣма вече борба, понеже побѣдата е спечелена; Христосъ е достигналъ Своитѣ пълни размѣри, само когато Той стане тържествуващъ Христосъ, Господарь надъ Живота и Смъртъта.

Първо посвещение.

Въ това състояние на Христосъ-животъ, Буда-животъ, се влиза, когато човѣкъ мине прѣзъ първото отъ великитѣ Посвещения; въ това първо Посвещение Посветяваниятъ е „малко дѣте“, за което се говори въ Евангелието. Човѣкъ трѣбва «да се възвърне къмъ дѣтско състояние, изгубено отъ него»; той трѣбва да стане малко дѣте“, за да може „да влѣзе въ Царството“. Прѣминалъ прѣзъ тази Порта, той се ражда въ Христа-животъ, и, като шестува изъ „Плтя на Кръста“, прѣминава прѣзъ послѣдователнитѣ Порти на Плтя; най-накрай, той се освобождава окончателно отъ ограничения и вериги и умира въ Врѣмето, за да заживѣе въ Вѣчностъта; надмогналъ формата, той се чувствува вече едно съ Живота.

Иѣма съмнѣние, че въ ранното Християнство тази стадия отъ еволюцията е била извѣстна на всички вѣрующи. Като добро свидѣтелство за това може да послужи загриженостъта на Ап. Павла — дали вече Христосъ се е оброчувалъ въ неговитѣ ученици, — да не поменуваме и други тѣждествени мѣста въ неговитѣ послания; дори само това мѣсто да бѣ, щѣше да бжде достатъчно да покаже, че въ християнското учение състоянието-Христосъ се е считало като вжтрѣшно състояние — завършващиятъ стадий въ духовната еволюция на всѣки вѣрующъ. Добръ е християнитѣ да знаятъ това, тъй че да не гледатъ на живота на ученика, що завършва съ Свършения Човѣкъ, като на екзотично цвѣте, прѣнесено отъ източни страни и посадено на западна почва. Този идеалъ е частъ отъ истинското и духовно Християнство, тъй че раждането на Христа въ всѣка християнска душа е цѣльта, която ни сочи християнското учение. Самото назначение на религията е да докара това раждане, и ако Християнството изгуби

това мистическо учение, то не ше може да води къмъ божественостъ тия, които го изповѣдватъ.

Първото велико Посвещение е раждане на Христа, Буда, въ човѣшкото съзнание; то е надрасване на отдѣлното азъ — съзнание, то е освобождаване отъ ограничения. Както е добръ извѣстно на всички ученици на мистицизма, четири сж степенитѣ на състоянието — Христось; — то се простира отъ напълно добрия човѣкъ до тържествуващия Учителъ. Въ всѣка една отъ тия четири степени се влиза чрѣзъ Посвещение, и прѣзъ тѣзи четири стадии на развитие съзнанието трѣбва да се разшири, да израсте и да достигне границитѣ, шо сж възможни посрѣдъ ограниченията, наложени отъ физическото тѣло. При първото Посвещение става такава промѣна у посветявания, че у него се събужда съзнанието за духовния животъ; тогава съзнанието се отъждествява съ Живота и прѣстава да се смѣсва съ формитѣ, въ които животътъ врѣменно е затворенъ. При това събуждане човѣкъ изпитва едно чувство на неочаквано разширение надъ обикновенитѣ граници на живота, едно неочаквано отъждествяване съ Себето, божествено и мощно, което е животъ, а не форма; човѣкъ изпитва радостъ, а не страдание, чувство на дивенъ миръ, който надминава всичко, шо свѣтътъ нѣкога е сънувалъ.

Когато паднатъ ограниченията, настѣпва едно засилване на живота, като че ли животътъ нахлува отъ всички страни — радостенъ, че оградата е прѣмахната; толкова дѣйствително е всичко това, че животътъ въ една форма се струва просто смъртъ, а земната свѣтлина — мракъ. Това е такава разширение, че съзнанието усѣща — като че ли никога прѣди то не се е познавало, понеже всичко, шо е то считало за съзнание, въ присѣтствието на този извиращъ животъ се показва като несъзнание. Това Себе-съзнание, което е почнало да се заражда съ първитѣ стѣпки на челоуѣчеството — дѣте, което се е развило, израсло, разширило вжтрѣ въ границитѣ на формата, което се е мислило отдѣлно, чувствувало се е „азъ“ - „мене“, чувствувало е „мое“ — това Себе-съзнание изведнажъ чувствува всички себета въ Себе си, всички форми — като обща собственостъ. Човѣкътъ вижда, че ограниченията сж били необходими, за да си създаде единъ центъръ на Себето, въ който да се прѣдава Себе-отъждествяването, и въ сжщото врѣме разбира, че формата е само орджие, чрѣзъ което си служи, когато той самъ, живота Съзнание,

е едно съ всичко, що живѣе въ всички форми. Сега той схваща пълния смисълъ на често-повтаряната фраза— „Единството на човѣчеството“, и чувствува, въ своя върховенъ трепетъ, що е то— да живѣешъ въ всичко живо; и това съзнание се съпровожда отъ такава неизмѣрима радостъ, каквато едва ли би могълъ да си прѣдстави обикновениятъ човѣкъ, радостъ, която дори въ своето най-слабо земно отражение се изразява въ най-остъръ екстазъ, познатъ на светнитѣ. Това Единство не само се съзнава отъ ума, но и се проживѣва като нѣщо, което задоволява купнежа за съединение, що всички мистици познаватъ; то е такава единство, което се чувствува вътрѣ, а не се съзерцава нѣкакси вънъ; то не е само мисълъ, а животъ.

Въ много страници на древнитѣ писания се говори за това раждане на Христа въ човѣка. Но колко сж слаби думитѣ да изразятъ живота!

Дѣтето трѣбва да израсте до свършения човѣкъ, и за тази цѣль трѣбва много да се стори — да се надвие всѣка умора, да се понесатъ много страдания, да се издържатъ много бигки, да се прѣодолѣятъ много прѣпятствия, прѣди да може родениятъ въ нѣжна младенческа немощъ Христосъ да достигне пълната мѣра на Свършения Човѣкъ. За постигане на тази възвишена цѣль човѣкъ трѣбва, освѣнъ това, упорно да работи за брата-човѣкъ и мжжествено да понесе всѣки людски присмѣхъ и подозрѣние, когато носи послание въ свѣта: страдание върху кръста и тъмнота въ гроба — това лежи прѣдъ него по пѣтя, въ който той влиза.

Съ постоянна практика ученикътъ трѣбва да се приучи да поглѣща въ себе съзнанието на другитѣ, а своето собствено съзнание да съсредоточава въ живота, а не въ формата, тъй че да може съ време да надмogne „ересъта на раздѣлността“, която заслѣпява човѣка и го кара да гледа на другитѣ като на отдѣлности. Чрѣзъ всѣкидневно упражнение - разпѣване той трѣбва да разшири своето съзнание до такава степенъ, че да му стане обикновено това издигнато състояние на безпрѣдѣлностъ, що той врѣменно е изпиталъ при първото си Посвещение. За тази цѣль той ще се старее, въ своя всѣкидневенъ животъ, да отъждествява своето съзнание съ съзнанието на тия, съ които идва въ съприкосновение; той ще се старее да чувствува, както тѣ чувствуватъ, да мисли, както тѣ мислятъ, да се радва, както тѣ се радватъ, да страда, както тѣ

страдатъ. Постепенно той трѣбва да развие у себе пълна симпатия, симпатия, която да трепти въ хармония съ всѣка струна на човѣшката Душа-лира. Постепенно той трѣбва да се научи да отговаря на всѣко вълнение у другитѣ — като да е негово собствено — колкото и високо или ниско да стои той спрѣмо тѣхъ. Постепенно, съ постоянно упражнение, той трѣбва да се отъждествява съ другитѣ при всички разнообразни условия на тѣхнитѣ многообразни животи. Ученикътъ трѣбва да научи урока на радостта, както и урока на сълзитѣ, а това е възможно, само когато той е надрасълъ отдѣлното себе, когато вече нищо не желае за себе си и разбира, че отъ тукъ натѣй той трѣбва да живѣе само живота въ неговата пълнота.

Първата негова жестока борба се състои въ това — да отхвърли всичко, което до този мигъ е било за него животъ, съзнание и дѣйствителностъ, и да тръгне самъ и обнаженъ, безъ да се отъждествява съ която и да била форма. Той трѣбва да научи закона на живота, чрезъ който само вътрѣшниятъ Богъ може да се прояви, законътъ, който въ миналото е дѣйствувалъ по съвсѣмъ противоположна посока. Законътъ на формата е грабежъ; законътъ на живота — даване. Животътъ расте, само като се излива прѣзъ формата, и самъ той черпи постоянно изъ неизчерпаемия източникъ на Живота въ сърдцето на вселената; колкото повече се излива навънъ животътъ, толкова повече се струи вътрѣ въ човѣка Животътъ. Прѣзъ първитѣ мигове младиятъ Христосъ чувствува, като че ли животътъ му го напуска, като че ли ржцѣтъ му сж останали съвсѣмъ праздни, слѣдъ като е далъ всичко на непризнателния свѣтъ; обаче, когато пожертвува окончателно своята нисша природа, тогава той влиза въ вѣчния животъ и се увѣрява, че това, което му се е сторило смъртъ, е раждане въ Живота — пълень и божественъ.

Второ посвещение.

Така се развива съзнанието, докато се измине първиятъ стадий на Пятя, и тогава ученикътъ се намира прѣдъ втората Порта на Посвещение, която се символизира въ Християнскитѣ Свещени Писания съ Христовото Кръщение. Въ този моментъ, когато той влиза въ Водитѣ на Мировата Скърбъ — рѣката, въ която трѣбва да бжде кръстенъ всѣки Спасителъ на чело-вѣчеството, — тогава нова струя божественъ животъ се излива

върху него; тогава той се чувствува въ своето съзнание като Синъ, чрѣзъ когото животътъ на Башата намира подходящъ изразъ. Той чувствува, какъ животътъ на Монада — негова Баща на Небесата — се излива въ просвѣтленото му съзнание, и схваща, че той е едно не само съ челоуѣцитѣ, но и съ своя небесенъ Отецъ, и че той живѣе на земята, само за да бжде носителъ на Бащината си воля, да бжде Негово тѣло на земята. Отъ сега нататкъ главна негова дѣйностъ въ живота ще бжде проповѣдь между хората. Той е Синътъ, когото хората трѣбва да слушатъ, защото скритиятъ животъ се струи вече изъ него навънъ, и той е станалъ каналъ, прѣзъ който този скритъ животъ може да се излѣе въ вѣнкашния свѣтъ; той е първосвещеникъ на Невѣдомия Богъ, той е този, който се скрива задъ завѣсата на Храма, и излиза отъ тамъ съ лице озарено отъ Славата, що е отражение на Свѣтлината въ Светая-Светихъ.

Прѣзъ този стадий на Пжтя започва оная любовна работа, която се символизира съ чудесата на изцѣряване и помощъ: около него се трупатъ души, които търсятъ свѣтлина и животъ, привлечени отъ вжтрѣшната му сила и отъ божествения животъ, проявенъ въ Сина, къмъ когото Отецъ е благоволилъ. При него идватъ гладни души, и той имъ дава хлѣбъ; при него идватъ боледуващи и страждуци отъ болестята на грѣха, и той ги цѣри съ своето животворяще слово; при него отиватъ души, ослѣпѣли отъ невѣжественъ мракъ, и той ги просвѣтлява съ мъдростъ. Единъ отъ признацитѣ, по които се отличава единъ Христосъ, е този, че изоставени и бѣдни, отчаяни и паднали идватъ при него, безъ да усѣщатъ нѣкакво отчуждаване. Когато го доближаватъ, тѣ чувствуватъ, че ги привлича неотразима симпатия, понеже благоволение и разбираща любовъ се излъчватъ изъ неговото лице и пълнятъ атмосферата около него. Наистина, невѣжиятъ не знае, че самъ е единъ Христосъ въ развитие, но и той усѣща, че изъ него изтича сила, що въздига, че въ него има животъ, що животвори, и въ негова близость той вдѣхва въ себе нова сила, окриля се отъ нови надежди.

Трето посвещение.

Прѣдъ ученика-Христосъ се издига третата Порта, която ще го въведе въ слѣдния стадий на негова пжть; тогава той

проживѣва кратки мигновения на миръ, слава, просвѣтление, което се символизира въ Евангелието съ Прѣображението. Това е почивка въ негова животъ, врѣменно спиране посрѣдъ дѣятелната му служба — едно възлизане на Планината, гдѣто се носи небесна тишина, и тамъ той застава редомъ съ нѣкои мже, които признаватъ неговата развиваща се божественостъ, и се прѣобразява прѣдъ тѣхъ: тази негова божественостъ просвѣтва за мигъ и се проявява въ всичката си неизказана неземна красота. И той слиза отъ Планината съ просвѣтленъ погледъ, прѣдъ който се разкриватъ редица картини: той вижда ясно, каква борба му прѣдстои, какви страдания го очакватъ, — самотността въ Гетсимания, агонията на Голгота. Отъ този мигъ насетнѣ, неговото лице е обрнато неотклонно къмъ Иерусалимъ — къмъ тъмнината, въ която той трѣбва да влѣзе заради човѣчеството. И той сега разбира, че прѣди да може да достигне свършено единство, трѣбва да изпита пълна самотностъ. Досега, чувствувайки, какъ животътъ расте въ него, нему се е струвало, като че ли той иде въ него нѣгдѣ отвънъ; а сега ще схване, че центърътъ на тоя животъ е вжтрѣ въ него; въ усамотението на сърдшето той трѣбва да проживѣе истинското единство на Бащата и Сина, едно вжтрѣшно, а не вънкашно единение; и тогава той ще изгуби дори Лицето на Бащата; за да стане това, той трѣбва да изгуби всѣка връзка съ хората, дори и съ Бога, та да може вжтрѣ въ своя Духъ да намѣри *Едничкия*.

Тъмната Нощъ на Душата.

Когато приближаватъ чернитѣ часове, той бива поразенъ отъ ненадежността на човѣшката симпатия, на която той тѣй много е уловавалъ прѣзъ послѣднитѣ години на животъ и служене и когато, въ критическитѣ минути на негова пжть, се оглежда наоколо за помощъ и вижда своитѣ приятели спящи съ сѣня на равнодушието, нему се струва, като че ли всички човѣшки връзки сж скжсани, че човѣшката обичъ е една гавра, а човѣшката вѣра — измѣна; и той се отдрѣпва назадъ въ себе си, за да научи, че нему е останала само връзката съ небесния Отецъ, и че всѣка помощъ е безполезна. Казано е, че — въ този часъ на самотностъ — душата е прѣизпълнена съ горчевина, и че рѣдко нѣкоя душа минава

прѣзъ тази пропастъ отъ пустота безъ вѣкъ на мѣка; тогава именно устата изричатъ укора: „Не можете ли да бодърствувате единъ часъ съ мене?“ — но никоя рѣка не може да се протегне за помощъ въ градината на изоставения — Гетсимания.

И въ тази пълна усамотеностъ настѣпва единъ още по-труденъ часъ — когато сѣкашъ се открива пропастъ между Бащата и Сина, между въплотеното съзнание и безграничния Животъ. Това е най-горчивото отъ всички изпитания за Посвелявания — когато той изгубва дори съзнанието на своето синовство, и часътъ на очакваната надежда става часъ на най-голѣмо опозоряване. Той вижда своитѣ врагове да тържествуватъ около му; той се вижда изоставенъ отъ приятели и послѣдователи; той вижда да го напуща и божествената помощъ; и той изпива до дѣно чашата на самотността, изоставеността, никаква връзка съ хора или съ Бога, която да хвърли мостъ надъ пустотата, въ която виси неговата безпомощна душа. И сърдцето, което се чувствува изоставено дори и отъ Бащата, извиква: „Боже мой, Боже мой, защо ме Ти остави?“

Защо е трѣбвало това послѣдно изпитание, тази най-жестока отъ всички илюзии? — Илюзия, наистина, защото умирающиятъ Христосъ е отъ всички най-близо до божественото Сърдце; защото Синътъ трѣбва да познае себе си, като едно съ Бащата, когото търси, трѣбва да намѣри Бога не само вътрѣ въ себе си, но и като свое най-съкровено Себе: само когато знае, че Вѣчниятъ е той самиятъ, и той — Вѣчниятъ, само тогава ще е свободенъ отъ чувството на отдѣлност. Тогава, и само тогава, може той напълно добръ да помага на хората и да стане съзнателна частъ отъ Изкупителната Сила.

Славата на Свършенството.

Тържествуваниятъ Христосъ, Възкрѣсналиятъ и Възнесениятъ, който познава човѣшкитѣ страдания и е изпиталъ горчивината на смъртта, сега се е възмогналъ надъ нея чрѣзъ силата на Своята собствена божественостъ. Какво може сега да наруши Негова миръ, и какво може сега да попрѣчи на Неговата мощна дѣсница, когато тя се простира да помага? Прѣзъ врѣмето на своето развитие Той се е научилъ да приема

въ Себе си струитѣ човѣшки тревоги и, като ги прѣработва, да ги изпраща пакъ навънъ, като струи на миръ и радостъ. Прѣди Той е правилъ това въ кръга на своята дѣйностъ; но сега трѣбва да го върши за цѣлия свѣтъ, за човѣчеството, изъ което Той е излѣзълъ, — прѣкрасенъ цвѣтъ, разцѣфналь върху общото стѣбло. Така Христосовцитѣ и тѣхнитѣ ученици, всѣки споредъ мѣрката на своята еволюция, пазятъ и подпомагатъ свѣта; а много по-горчийи щѣха да бждатъ тревогитѣ, много по-отчаяни борбитѣ на човѣчеството, ако между хората не живѣеха Тѣзи, чиито рѣци носятъ „тежката карма (сждба) на свѣта.“

Дори тия, които още се намиратъ въ раннитѣ стадии на Пжтя, сж помощни сили на еволюцията, каквито впрочемъ сж всички, които работятъ безкористно за другитѣ, само че не тѣй свързано и продължително. Но тържествуваниятъ Христосъ върши тази работа свършено, и затова Той е нареченъ „Спасителъ“. Той спасява, не като поема нашитѣ грѣхове, но като сподѣля съ насъ Своя животъ. Той е мждъръ, и поради Неговата мждростъ всички хора сж по-мждри, защото Неговиятъ живогъ тече въ жилитѣ на всички хора. Той не е привързанъ къмъ никоя форма, нито пъкъ е раздѣленъ отъ която и да е форма. Той е Идеалниятъ Човѣкъ Свършениятъ Човѣкъ; всѣко човѣшко сщество е една клетка на Неговото тѣло, и всѣка клетка се питае отъ Негова животъ.

Наистина, едва ли заслужава да трѣгне човѣкъ изъ трудния Пжтъ и въ края да прѣтърпи страданията на Кръста, само за да достигне малко по-рано Своего лично спасение, да си почине прѣди другитѣ. Цѣнтата би била, наистина, твърдѣ голѣма за такава придобивка, борбата — твърдѣ горчива за такава награда. Обаче работата не е тѣй; понеже когато труженикътъ тържествува, цѣлиятъ свѣтъ се повдига заедно съ него на едно по-високо стѣпало, и пжтьтъ, по който върви човѣчеството, става по-късъ; еволюцията на цѣлата раса се усилюва, и пжтьтъ на всѣки едного отъ насъ се съкратява. Тази е била мисълта, която го е вдъхновявала въ разгара на борбата, поддържала е силата му, намалявала е болкитѣ му. Всѣки човѣкъ, колкото и слабъ, падналь, невѣжа, или грѣшенъ, се вижда по-близо до свѣтлината, когато единъ Синъ на Всевишния завърши Своя пжтъ. Еволюцията ще се усили, когато все повече и повече такива Синове тържествуватъ и влизатъ

въ съзнателенъ вѣченъ животъ. Колелото, що повдига чловѣка къмъ Бога, ще се обръща още по-бърже, когато все повече и повече людие ставатъ съзнателно божествени.

Вдѣхновителниятъ Идеалъ.

Въ този идеалъ се крие за насъ потикътъ къмъ работа, и въ нашитѣ най-благородни стремежи ние сме чувствували, какъ ни привлича животътъ, що Учителитѣ изливатъ съ любовъ къмъ хората. Нека мислимъ за страданията на свѣта, който не знае, защо страда; за мизерията и отчаянието на хората, които не знаятъ, нито защо живѣятъ, нито защо умиратъ, — които, изъ день въ день, година слѣдъ година, виждатъ да врѣхлитатъ — тѣхъ и близкитѣ имъ — нещастия, на които тѣ не знаятъ причинитѣ; — които се борятъ съ отчаяна смѣлостъ, или възставатъ най-пламено противъ условията, що тѣ не могатъ да обяснятъ. Нека мислимъ за агонията, причинена отъ невѣжеството, за тъмата, посрѣдъ която хората се лутатъ, безъ надежда, безъ въодушевление, безъ да знаятъ истината на живота, безъ да подозиратъ красотата, що се крие тамъ — задъ завѣсата. Нека мислимъ за милионитѣ наши братя въ мрака, а подиръ това да мислимъ и за възродителната сила, що произтича отъ нашитѣ страдания, борби и жертви. Ние можемъ да повдигнемъ хората едно стѣпало по-горѣ къмъ свѣтлината, да облекчимъ страданията имъ, да намалимъ невѣжеството имъ, да съкратимъ пѣтя имъ къмъ знанието, което е свѣтлина и животъ. Кой отъ насъ, що знае дори малко, не ще се притече на помощъ на тия, които не знаятъ нищо?

Отъ непоклатимия Законъ, отъ вѣчната Истина, отъ безконечния Животъ на Бога ние знаемъ, че цѣлото Божество е вжтрѣ въ насъ, и че макаръ То да е още малко проявено, обаче въ него се криятъ безкрайни възможности, нужни за възраждането на свѣта. И едва ли има нѣкой, способенъ да чувствува трепета на божествения Животъ, който да не гори отъ надеждата да помага и благославя. И ако ние чувствуваме този животъ, макаръ и слабо, макаръ и за кратко, то е за това, че тамъ въ сърдцето трепти онова, което ще се развие въ Христосъ-животъ, понеже врѣмето приближава Христосъ-дѣтето да се роди: Человѣчеството блѣска и наблѣга да се разцѣпти въ този човѣкъ.

V.

Единъ благоприятенъ случай.

Слушаме много да се говори за прогреса на човѣчеството, и ако изучимъ околнитѣ условия внимателно, може би ще видимъ, че нѣкои стѣпки въ това направление дѣйстви-телно сж направени. Стѣпкитѣ не сж нито голъма много, нито тѣй голѣми, както обикновено обичаме да се хвалимъ, но все пакъ има нѣкои страни, въ които сме отишли напрѣдъ. Все пакъ малцина разбиратъ, че прогресътъ на човѣчеството—това е прогресътъ на единицитѣ, които го съставляватъ, и тѣй като ние самитѣ сме въ числото на тѣзи единици, то този прогресъ не е една пуста и обща тема за академически разсуждения, а дѣйствителна, жива реалностъ, въ която всички ние можемъ да вземемъ участие, като се усвѣршенствуваме.

Този жизненъ въпросъ се бѣ изплъзналъ твърдѣ много отъ вниманието на хората, защото управляващитѣ раси на свѣта за дълго врѣме бѣха забравили великата истина за прѣбраждането, обаче сега, когато това основно учение изново се възприема, най-малко поне отъ тѣзи, които сж водители на новата мисль, то хората започнаха да разбиратъ, че себеусвѣршенствуване на една широка нога е възможно. Ако ви бѣше прѣдложено да построите Лондонския мостъ въ единъ день, вие щѣхте да отговорите, че това е невъзможно, и не бихте мислили повече върху това; ако да знаехте, че за тази щѣль вие разполагате съ нужното врѣме, тогава не щѣхте да откажете да сторите колкото се може повече въ единъ день, макаръ щѣлата работа да не може да се свърши изведнажъ.

Цѣльта, не само на челоуѣчеството като цѣло, но и на всѣки индивидъ, е съвършенство; съществува единъ пжтъ, по който тази цѣль може да се постигне, и винаги е имало хора, които да указватъ на търсящитѣ този пжтъ — Съвършени Хора, които сами сж вървѣли изъ този Пжтъ; Тѣ носятъ името Учители на Мждростѣта. Пжтътъ е тежкъ и труденъ, и процесътъ дълъгъ и бавенъ; първо, защото хората, които вървятъ изъ него, правятъ опитъ да ускорятъ своето развитие, да прѣминатъ въ едно сравнително късо врѣме еволюцията на вѣкове; и второ, защото такава усилие не е въ съгласие съ дѣлността и себенасладата на околния свѣтъ, и, слѣдователно, да правишъ това, значи да вървишъ самъ и да работишъ противъ прѣобладаващата посрѣдственостъ.

Прѣдполагамъ, че всички искаме да се усвършенствуваме, но трудноститѣ ни измжчватъ, и ние чувствуваме нужда отъ помощъ. Врѣмето е таково, че тъкмо сега една специална помощъ е достпна за всинки — една благоприятна възможностъ за тѣзи, които иматъ прозорливостѣта да я видятъ и куражътъ да я използуватъ. Недѣйте мисли дори за моментъ, какво условията, които се изискватъ отъ кандидатитѣ на Учителитѣ, сж намалени; това никога нѣма да бжде, обаче въ наше врѣме сж пуснати мощни сили, които правятъ прогреса по-лекъ.

Великиятъ мжжъ, който е Учителъ на свѣта и Основателъ на мировитѣ религии, наричанъ на Изтокъ *Бодисатва* и на Западъ *Христосъ*, приближава да слѣзе на земята още единъ пжтъ, за да даде на челоуѣчеството нова форма на вѣчнитѣ истини — да събере въ едно всички послѣдователи на съществуващитѣ религии, които сж готови да приематъ и изучаватъ мждростѣта, еднакво близка на всички религии, и да ги свържи въ едно цѣло. Всѣки, който е готовъ да остави настрана простата вънкашна покривка, и стане едно съ зърното на истината, ще намѣри, че всички тѣзи привидно различни тѣла иматъ въ сжщностъ само една душа, и тази душа е Вѣчната Истина, която хората има да изучаватъ, и която тѣ до голѣма степенъ сж забравили, защото тя е била затрупана съ тежкото було отъ форми и церемонии, въ които е била облѣчена, тъй че Великиятъ Учителъ трѣбва да дойде да я разбули и прогласи изново.

Свѣтътъ не е оставенъ самъ по пжтя на прогреса, както днесъ мнозинството прѣдполага — оставенъ самъ на себе си

да пада и да става. Които мислятъ така, се намиратъ подъ заблудата на тѣхната собствена ограниченостъ, — тѣ виждатъ само долната страна отъ мръжата на живота и не могатъ да разбератъ плана, затова идватъ до безосновното заключение, че такъвъ нѣма.

Напротивъ, величественъ планъ има, но, за да го видимъ, ние трѣбва да се повдигнемъ надъ тревогитѣ на живота и да наблюдаваме Божествената Сила, когато тя работи. Тогава ще знаемъ, че „Тя гради и руши, и прѣустройва вселената; каквото е направила, станало е по-добро, отколкото е било прѣди; бавно расте величествениятъ образецъ, що Той приготвялява съ своитѣ изкусни рѣцѣ“.

Свѣтътъ е билъ винаги ржководенъ и управляванъ съ всеобгрѣщаща мждростъ, колкото и малко да виждатъ хората отъ плана; това може да разбере този, който си даде трудъ да изучава.

Днесъ, когато се прави едно отъ тѣзи периодични особени усилия, всички сили на разнитѣ отдѣли отъ управлението на свѣта се съсредоточаватъ въ това усилие. То образува единъ мощенъ потокъ, воденъ по една особена насока, и всѣки, който се хвърли смѣло въ тоя потокъ, ще използва играта на тѣзи сили и ще получи отъ тѣхъ тласкъ по правия пѣтъ, който той иначе не ще може да намѣри.

Какво трѣбва човѣкъ да стори, за да достигне това благо? Той трѣбва рѣшително да се подреди на страната на *Учителя*, който иде, на страната на доброто противъ злото, на алтруизма противъ егоизма. Работата въ свѣзка съ идването на Христа се подраздѣля на три :

1. Приготовление за Неговото идване.
2. Служене и помагане Нему, докато Той бжде на земята.
3. Продължение Неговата работа, слѣдъ като Той ни остави.

За сега всички трѣбва да съсредоточимъ вниманието си върху първото отъ тѣхъ, тъй като то е не само работа за момента, но и възможно най-доброто наше приготовление за другитѣ двѣ. Тази работа е двойна — приготовление себе си и приготовление другитѣ — да видятъ и тѣ Свѣтлината, когато тя свѣтне, Свѣтлината, що освѣтява свѣки човѣкъ, който идва въ свѣта, Свѣтлината, която прѣди двѣ хиляди години дойде да свѣти въ тъмнината, но тъмнината не я разбра.

За да помогне на своитѣ членове да приготвятъ пжтя на Господа, Теософското общество основа въ своя кржгъ Ордена Звѣздата на Изтокъ. Що се отнася до нашето лично приготвление, ние не можемъ стори нищо по-добро, отколкото да заживѣемъ усилено и ревностно величественото учение, дадено намъ отъ началника на Ордена въ безцѣнната негова книга, „*При Нозътъ на Учителя*“. Нека отъ нея се научимъ да работимъ отсега още въ името и въ духа на Учителя, Който скоро ще се яви въ свѣта, щото да бждемъ между тѣзи, които очакватъ Неговото идване.

Нека не пропуснемъ този величественъ случай, дано успѣемъ да се приготвимъ, та да играемъ поне малка роля въ чудото и славата на деня, който дори сега започва да се зазорява. За насъ, както за хората отъ древността, може да се каже:

„Блажени сж очитѣ, що виждатъ нѣщата, които вие виждате; защото много пророци и царе желаеха да видятъ тѣзи нѣща, които вие виждате, и не сж ги видѣли, и да чуятъ тѣзи нѣща, които вие чувате, и не сж ги чули.“

Нека не бждемъ между тълпата, чиито уши сж заглушени отъ бурята на свѣта, и не могатъ да чуятъ гласа на прѣдвѣстника, който възвѣстява грядущия день; нека не бждемъ слѣпи за свѣтлината на тази зора, както нѣкога, когато Той дойде въ Палестиня; дами нашата група бжде малка или голѣма, нека бждемъ поне готови да Го познаемъ, когато зората отъ високо ни посѣти и дари свѣтлина на тѣзи, които седатъ въ тѣмнината и въ сѣнката на смъртта, и насочи нашитѣ стжпки по пжтя на мира“.

Тѣсната порта.

Великитѣ религии на свѣта винаги сж учили, че има единъ Тѣсенъ Пжть, койго, споредъ Запада, води къмъ „Светостъ“, споредъ Истока—къмъ „Адептство“, по който могатъ да вървятъ чистото сърдце, жадниятъ умъ и силната воля, и който води къмъ славнитѣ висини на Съвършения Човѣкъ.

Християнскитѣ мистики тукъ отива ржка въ ржка съ своитѣ индийски и будийски брата—еднакво жадни да вървятъ по този Тѣсенъ Пжть; той го нарича „Пжтьтъ на Кръста“; другитѣ го наричатъ „Пжтьтъ на Свегосгъта“, или понѣкога «Древниятъ Пжть». Християнинтъ го раздѣля на двѣ стадия, прѣдшествувани отъ една подготовителна—значи три: *Очистване*, *Просвѣтление* и *Съединение*. Въ първата, или подготовителната стадия, жажлуцитѣ се старае да очисти цѣлата своя природа, тѣй че да постигне оная чистота, за който Христосъ казва: „Блажени сж чиститѣ по сърдце, защото тѣ ще видятъ Бога“. Прѣзь втората стадия Свѣтлината на Духа нахлува въ ума, тѣй че всички нѣща въ живота приематъ своето истинско съотношение и истинска стойностъ, и човѣкъ става „мждъръ да спасява“. Прѣзь третата стадия ученикътъ достига съвършенство, става съучастникъ въ Божествената природа“, „облича се въ Христа“.

Всички ученици на дълбокитѣ християнски истини сж запознати по теория съ стадиитѣ на този Пжть, колкото и малцина да сж тѣзи, които днесъ вървятъ по него, защото наистина Вратата е тѣсна, и Пжтьтъ труденъ. Вѣрвамъ ще бжде интересно за тѣзи, които сж запознати съ западнитѣ названия, да видятъ, какъ се гледа на сжщитѣ факти на Изтокъ.

Усилено и продължително очистване,—това е очистителната стадия у християнитѣ, и нейното название е Изпитателенъ Пжть; по него ученикътъ трѣбва да постигне извѣстни качества, и докато това не стане до извѣстна степенъ, той не мо-

же да мине прѣзъ Тѣсната Порта, нито да върви по Трудния Пътъ¹. Тѣзи качества сж слѣднитѣ:

1. Различаване: Ученикътъ трѣбва да се научи да прави разлика между врѣменното и вѣчното, прѣходното и постоянното, или, както на Изтокъ биха казали, между нереалното и реалното. Само когато човѣкъ развие това прозрѣние, може да се надѣва да се повдигне надъ заблудата и омаята на свѣтския животъ и да види истинската цѣна на богатство, слава, власт, хърска похвала. Това прозрѣние е безусловно необходимо за неговата бждаща сигурностъ; какъ иначе ще бжде той способенъ да „сѣмта всички нѣща като сгура“ и да постигне своята цѣль? Дълга и търпелива практика е необходима, за да развие човѣкъ тази сила, и всѣки день, и прѣзъ всички дни, ученикътъ изпитва всичко, шо срѣща, за да намѣри природзта му, както химикътъ търси златото. Послѣдователно той намира, какъ неговото виждане става все по-ясно, неговото сжждение — по-бързо и по-сигурно, докато достигне да отдѣлва на пръвъ погледъ прѣходното отъ вѣчното, и вѣнкашността не може вече да го заблуждава.

2. Безстрастие или безжелание — резултатътъ отъ поменатото ясно прозрѣние; ученикътъ изгубва желанието да притежава прѣходното, и неговото сърдце пуца котва въ Вѣчното. Промѣнливитѣ и шумни желания на свѣтския, човѣкъ се прѣтворяватъ въ мълчаливо рѣщение да се върши Божиата Воля, да съгласи човѣкъ своитѣ дѣла съ Божиитѣ дѣла. Той ще се радва съ признателностъ на красотата и щастieto, които се падатъ на пътя му; но ще ги остави да си отминатъ, безъ да съжали. Той е научилъ урока: „въ каквото състояние и да се намирашъ, винаги бжди доволенъ“.

3. Шестътѣ добродѣтели, или Доброто поведение. — Тѣ сж основитѣ на благородния животъ — основата, върху която по-сетнѣ трѣбва да се строи съвършеното мжжество. Тѣ сж сжщественитѣ качества на добрия човѣкъ а именно: (1) *Контрола надъ ума*. — тъй че този умъ да стане послушно орждие на Вжтрѣшния човѣкъ, никога да не се отклонява къмъ мисли, шо самъ осжжда, и никога да не причинява

¹ Тѣзи качества бѣха напоследъкъ описани съ голѣма простота отъ Ж. Кришнамурти, единъ младъ индийски Ученикъ, който ги е записалъ, както ги е получилъ отъ своя Учителъ. Малката книга се нарича „При Нозѣтъ на Учителя“, прѣведена вече и на български.

на човѣка умора и неприятностъ съ капризно скачане отъ прѣдметъ на прѣдметъ — живъ и бързъ да служи; той трѣбва да бжде неговъ слуга, а не неговъ господарь. Мисълта е творецъ, и човѣктътъ, който има съвършена контрола надъ своя умъ, никога нѣма да върши това, което е погрѣшно. (2) *Контрола надъ тѣло, чувства, езикъ*: пълно равновѣсие въ всички нѣща, — нито измѣчване на тѣлото, ни себеугодничество, но даване на тѣлото такава храна, питие, упражнение и спане, които да го правятъ най-пригодно за работа; контрола надъ чувства; като се използватъ за всички пригодни цѣли, безъ да се позволи прѣкаляване дори въ законни наслаждения; контрола надъ езика, тъй че езикътъ винаги да бжде истиненъ, благъ и учтивъ, та да се избѣгва всѣки празенъ разговоръ и безполезна закачка. (3) *Издържливостъ* — качество на силата; способностъ на износливостъ, на страдание, постоянство, търпение, спокойствие; издържливостта е отъ героическитѣ добродѣтели. (4) *Толерантностъ*: непоколебимо спокойствие и оставяне пълна свобода на мисълъ и сжждение у всѣко лице, възъ основа на признанието, че всѣки човѣкъ е духовно сжщество, което отговаря прѣдъ законитѣ на своята страна, но не и прѣдъ хората; толерантността е прѣимуществено духовна добродѣтель — безъ нея религията ще бжде елементъ на тревоги въ държавата. (5) *Вѣра*: непоколебимо вжтрѣшно убѣждение въ дѣйствителността на Вѣчния, на Бога вжтрѣ и на Бога отвънъ, на Божественитѣ Мжже, които сж достигнали крайното съвършенство, а сжщо и въ това, че такава съвършенство е възможно за всѣки човѣкъ; такава вѣра е необходима, за да се посрѣщнатъ и прѣодолятъ трудноститѣ на Пжтя. (6) *Спокойствие на ума или жизнерадостъ* — послѣдното отъ шестѣтъ качества: уравновѣсенъ умъ и радостно сърдце; пълно доволство е необходимо за ученика, за да посрѣща всички трудности съ усмивка и да прѣска наоколо си слънцесияние. Тѣзи сж сжщественитъ качества на добрия човѣкъ, за когото Портата ще се отвори, когато похлопа.

4. Готовностъ за съединение, или Любовь: съединение съ Висшата Любовь — това е вѣнецътъ на Качествата. Любовь къмъ Бога и хората, която се проявява като готовностъ за служене и забравяне на малкото *азъ*. Когато тѣзи качества сж доста развити въ ученика, тогава Портата на Първото Посвещение се отваря, и ученикътъ влиза въ Пжтя.

Пръзъ послѣдната часть на това приготвление ученикътъ влиза въ лично общение съ своя Учителъ, който ще го води и ще му помага въ трудното слѣждане по Пжтя. „Стани, събуди се, намѣри Великиятъ Учителъ и внимавай!“ казва едно източно свещено писание; „защото Пжтьтъ е тѣсенъ като острието на бръсничъ“. Учителътъ го прѣдставя за първо Посвещение — моментътъ, когато Христосъ е образуванъ въ него, роденъ въ сърцето му; Новопосветениятъ е Дѣтето-Христосъ, което трѣбва по Пжтя да се развие до пълна възраст. Неговата задача тогава е да се освободи за винаги отъ три „вериги“, или човѣшки слабости: съмнѣние, суевѣрие и чувство на отдѣлностъ отъ другитѣ. Съмнѣнието трѣбва да бѣде замѣнено съ знанието тритѣ основни факта: прѣбраждането, законътъ на дѣйствие и въздѣйствие и възможността да се достигне до съвършенство; това знание е необходимо, за да пази ученика по трудния пжтъ. Той трѣбва да захвърли суевѣрието — всѣко упование на обреди, церемонии и вънкашни форми въ религиитѣ, като се облегне само върху Духа. Той не бива да смѣта никого, като вънъ отъ себе си, като чуждъ; напротивъ, той трѣбва да се чувствува като часть отъ едно цѣло, като сподѣля радостно своята сила съ своитѣ ближни, и радостно страда въ слабоститѣ на другитѣ. Когато тази работа бѣде свършена, втората Порта на Пжтя се отваря прѣдъ него, и сега неговата задача — символизирана на Западъ съ слизането на Духа върху Иисуса при кръщението Му — се състои въ това тѣй да организира своитѣ тънки тѣла, че тѣ да станатъ съвършени орджия на Духа върху всички полета, тѣй че той да може да работи за хората на земята въ посрѣдния и въ небесния миръ. Тогава се открива за него и третата Порта; неговата работа сега е да изхвърли изъ своята природа всѣка помисль дори за желание — усъвършенствуване на безстрастието, както и всѣко чувство на отвращение, каквото и да му се случи по Пжтя. Това като направя, нему прѣдстои още най-трудното изпитание — да мине прѣзъ горчивината на смъртъта, символизирана въ Страститѣ Христови. Когато тържествениятъ викъ „Свършено е!“ прозвучи, той е вече станалъ Архатъ, Почтенъ, и приближава вече крайния триумфъ, този на Учителя — възкръсналиятъ и възнесениятъ Христосъ. Но прѣди да придобие това, той трѣбва да остави задъ себе си въ гроба по-

следната дреха на човъшката слабост. Той трѣбва да захвърли настрана всѣко привързване къмъ живота, въ низшия или висшия свѣтъ, и да се съзнае като вѣченъ, „живъ во вѣки“; той трѣбва да се чувствува тѣй слѣнъ съ единкия Животъ, че нито сѣнка отъ гордостъ за върховното постигане да не може да замъгли блѣстящата чистота на това единство; той трѣбва така да схване своето единство съ цѣлия Животъ, щото нищо да не може да поклати неговата пълна сигурност; той трѣбва да надрасне послѣдната мъгла-заблуда, която скрива отъ погледа му съвършената Истина. Това е послѣдната погребална плащеница, що той оставя задъ себе си въ гроба, изъ който възкръсва, като тържествуващъ Христосъ, Божественъ Мжжъ. Надъ Него смъртята вече нѣма власть; Самъ спасенъ, той става Спасителъ, „силенъ Синъ Божий, безсмъртна Любовь“, винаги готовъ да помага на своитѣ послаби братя по тѣхния пжтъ. Такъвъ е краятъ на Пжтя.¹

Тукъ изказанитѣ нѣща сж факти въ духовния животъ, засвидѣтелствувани отъ мнозина, които сж хлопали на Тъсната Порта, и които сж вървѣли по Трудния Пжтъ. Това не сж пусти, сѣнни фантазии, но ясни, опрѣдѣлени факти; тѣ не принадлежатъ само на миналото, но сж сжщо тѣй възможни за мжжетѣ и женитѣ отъ двадесетото столѣтие. Този е Пжтътъ по който сж ходили Пророци, Апостоли и Светии, изъ който и ние можемъ да вървимъ. Ап. Павловата фраза за „Съвършения“, свидѣтелствата на раннитѣ християнски писатели за „Мистерии Иисусови“ и „учения ангелски“ — всички тѣзи нѣща иматъ смисълъ, и означаватъ минаване прѣзъ Тъсната Порта и шестуване изъ Трудния Пжтъ. На отдѣлната личностъ остава само да хлопа на Портата, за да влѣзе въ Пжтя, защото, каквото човѣкъ е достигалъ въ миналото, той и днесъ може да достигне — ако иска. „Ние знаемъ, което сме видѣли, и сьидѣтелствуваме, което сме чули“. Нека тѣзи, които четатъ горнитѣ редове, знаятъ, че туй е свидѣтелство за Истината, и може-би нѣкои ще „потърсятъ Великитѣ Учители и ще внимаватъ.“

¹ Общирното изложение на християнската мистика, както е символизирана въ Евангелието, читателътъ ще намѣри въ великото съчинение на сжщата авторка — Езотерическото Християнство, чийто български прѣводъ сега минава второ издание.

VII.

Когато Той дойде . . .

Кой може да остане въ деня на Неговото идване? И кой ще оустои, когато Той се яви?

Малахия, III, 2.

Посланието, което ние провъзгласяме днесъ — че единъ Великъ Учителъ иде, за да помогне на чловѣчеството, не е нѣщо ново, а прѣповторение на стари нѣща. Всѣка религия е учила и учи, че ще дойде Единъ Мжжъ, въ мощното слово на Когато се крие спасението на всички хора. Индуизмътъ пророчествува, че слѣдниятъ Аватара¹, *Калки*, ще дойде възседналъ върху бѣлъ конь. Будизмътъ прѣдсказва идването на „Учителя на Боговетъ и чловѣцитъ“, Бодисатвата *Маитрия*. Послѣдователтъ на Заратустра се надѣва за Саошнантъ — „Спасителтъ“. Евреитъ все още очакватъ своя Месия; християнитъ — Христа. Мохамеданизмътъ сжщо говори за идването на другъ Пророкъ Божий, и вече въ Медина, до гроба на Мохамеда, е приготвенъ новъ гробъ, въ който ще бжде положено тѣлото на Господа, когато Той свърши Своята мисия на земята. Шиититъ въ Персія и другадѣ помнятъ много добръ, какъ Имамътъ Махди, който въ 940 год. сл. Христа се скрилъ отъ погледитъ на хората, сега чака нѣ тайнствения градъ Жабука, за да се яви пакъ, когато вѣрата отслабне, та да отведе вѣрнитъ при Бога.

¹ Божествено въплочение. (Прѣвъ).

И ние си задаваме въпроса: когато Той — за Когото всички религии пророчествуватъ — дойде между човѣцитѣ, кой ще Го познае и кой ще Го посрѣщне, както подобава?

Безъ да имаме голѣма дарба на пророчество, ние можемъ сигурно да прѣдскажемъ, кой ще Го посрѣщне и кой не, защото човѣшката природа малко се е промѣнила отъ онова врѣме, когато Заратустра донесе свещения Огънь и бѣше прѣслѣдванъ, когато Буда даде Закона и бѣше осмѣнъ за своята всеобгрѣщаща любовь, когато Христосъ показа Пжтя и бѣше за това убитъ.

Характеристиката на всички Основатели на религии — която прави Тѣхното учение тѣй възвишено за едни, и тѣй противно за други — е тази, че Тѣ виждатъ нѣщата въ истинското имъ освѣтление, а не както си ги прѣдставляватъ съврѣменицитѣ Имъ. Тия Велики Учители проникватъ прѣзь формата и виждатъ скрития живоѣ въ нея; за Тѣхъ формата е було, което заблуждава, и което или повдига човѣка, или го понижава. Тѣхното мѣрило не е човѣшко мѣрило, у Тѣхъ нѣма пристраגיע и лицепрятие — Тѣхниятъ сждъ е праведенъ, и затова Тѣ казватъ само онова, което е право прѣдъ Бога.

Винаги въ свѣта е имало хора, които си мислятъ, че знаятъ положително, а сждо и такива, които винаги скромно прибавятъ, слѣдъ своитѣ твърдения: „Тѣй съмъ чулъ“. Първитѣ се намиратъ постоянно въ борческо настроение, и всѣкога, когато имъ се изтъкне нѣкой фактъ, шо клони да измѣни тѣхното гледище, тѣ веднага се обявяватъ противъ и го отричатъ, като го намиратъ невѣренъ, или пѣкъ непригоденъ. И когато дойде Великиятъ Учитель и започне да имъ разкрива такива истини, каквито тѣхната наука и философия не познава, какъ ще Го посрѣщнатъ тия „знающи“ людие? Навѣрно тѣ веднага ще докажатъ съ „ясността на бѣлъ день“, какво Неговитѣ твърдения не сж авторитетни, понеже не изхождатъ отъ признатъ източникъ, безъ да гледатъ това, че фактитѣ, които Той прогласява, говорятъ сами за себе си; тѣ ще намѣрятъ много противорѣчия между това, което Той е говорилъ нѣкога въ Палестиня, и това, което проповѣдва днесъ, безъ да шатъ и да знаятъ, че може-би Той никога не е говорилъ туй, шо Му се приписва въ Евангелието; тѣ ще Го критикуватъ, че ужъ проповѣдва за добро и зло, както и

за много други работи, за каквито Той никакъ не е говорил — нито въ Палестиня, нито другадѣ нѣкъдѣ; — тѣ се придържатъ о формата, като, о нѣщо сжществено, но когато Животътъ поиска една по-удобна и по-чиста форма, за да се прояви до-пълно, тѣ нѣма да приематъ тази нова форма. Наистина умоветѣ, съ които тѣ се гордѣятъ, ще бждатъ като гжста мъгла, що затуля слънцето, и тогава ще се оправдае рѣченого за тѣхъ: „Тѣ виждатъ правата тояга като прѣчупена въ вода“.

Но тия, които винаги скромно признаватъ: «Тѣй сме чули», — тѣ ще бждатъ по-добрѣ приготвени, за да Го приематъ. Такива хора винаги сж доста благоразумни, за да знаятъ, че тѣхнитѣ сжждения и идеали не сж най-вѣрнитѣ и най-хубавитѣ; затова тѣхнитѣ умове сж винаги отворени за внушението на нови идеали и нови картини. Такива людие сж доста прозорливи да знаятъ, че формитѣ не сж нѣщо сжществено, а призрачно-промѣнни, затова тѣ никога не се придържатъ о форми. Така настроенитѣ челоуѣци ще сж готови да пригърнатъ новата философия, която ще бжде дадена отъ Учителя, безъ да чакатъ Той да имъ доказва нейната истинность. Тѣхниятъ умъ, нескованъ отъ формата, ще схване веднага и съ пълно прозрѣние истината въ думитѣ на Великия Мжжъ и ще я възприеме; така Неговиятъ Духъ ще намѣри гостоприемна храма, за да влѣзе и обитава въ нея. Наистина, само тѣзи людие ще го приематъ, „когато Той дойде“, защото тѣ и сега Го приематъ, прѣди още да е дошелъ.

Защото, наистина, какво нѣщо е то, това идване? То е *явяване* само за вѣнкашния свѣтъ — свѣта на пространство и врѣме. Въ вжтрѣшния миръ на Вѣчността за нѣкои Той вече е дошелъ. Тѣзи, които сж възлюбили Кришна, или Буда, или Христа, и които сж вършили доброто — всѣки въ името на своя Учителъ, вече сж Го виждали въ сърдцата си — Него, Господаря на Любовта. Мнозина, макаръ и атеисти, които живѣятъ въ благотворителность и състрадание, и които чувствуватъ голѣмия грѣхъ — да сждишь ближния си — вече Го познаватъ. Всички учени и художници, които сж носили по своя труденъ нагоренъ пжтъ своя кръстъ на любовъ къмъ наука или изкуство, въ своето сърдце вече сж дали обѣтъ да Го послѣдватъ, когато Той дойде. Защото това сж тѣ, „хората съ добра воля“, които вече слушатъ „благовѣстыта

за велики радости“, и затова, когато Той дойде, тѣ ще приематъ Неговия миръ.

Нека бждемъ ние такива „хора съ добра воля“, благи въ всички наши пѣтища — на мисль, дума и дѣло, вѣрни до край на всѣки благороденъ идеалъ, всецѣло прѣдани на работата, за да направимъ брѣмето на нашитѣ братя-человѣци по-леко за носене; тогава ние сигурно ще Го познаемъ и приемемъ, когато Той дойде, ще Му се възрадваме, и ще Го послѣдваме изъ Пѣтя, по който Той ще ни поведе.

VIII.

ЕДИНЪ ОТЪ ТѢХЪ.

Нѣкои черти отъ живота на „ГРАФЪ СЕНЪ-ЖЕРМЕНЪ“.

ПРѢДГОВОРЪ.

Личността на графъ Сенъ-Жерменъ не е била никога добръ оцѣнена. За него се е съставила легенда, която омаловажава високото значение на този необикновенъ човѣкъ, считанъ отъ едни за изкусенъ шарлатанинъ, отъ други — за таинствена личностъ, надарена съ странни сили и необикновени знания.

Волтеръ, чието свидѣтелство наистина не е за прѣнебрѣгване, е гледалъ на графа като на човѣкъ, който е притежавалъ всемирни познания.

Въ сжщностъ графъ Сенъ-Жерменъ е билъ пратеникъ на Висшитѣ Сжщества, които управляватъ човѣчеството, съ мисия — да се опита да видоизмѣни общественитѣ отношения прѣзъ XVIII столѣтие, и да даде на Енциклопедиститѣ това, що имъ е липсвало: основа — за да подновятъ идеитѣ и законитѣ.

Но духътъ на врѣмето не билъ още подготвенъ, за да възприеме новия духовенъ тласкъ. Съпротивата на привилегированитѣ, които не сж искали реформи, покварата въ Двореца, извращението на властѣта, нарасващата сиромашия у народа, която се е засилвала все повече отъ края на царуването на Людовикъ XIV и — подобно погребаленъ звънъ е разнасяла,

покрай другитѣ нащастия на народа, грозната дума; гладъ, гладъ. . . всички тия бѣдствия естествено сж докарали работитѣ до тамъ, че сж обѣрнали сърдцата и умоветѣ на хората къмъ двѣ диаметрално противоположни посоки: отъ една страна, поддържане старитѣ привилегии, и отъ друга—прѣмахването имъ.

Макаръ че Френската революция е извикала единъ голѣмъ подемъ на благородни чувства, обаче не трѣбва да се забравя, че тѣ сж били твърдѣ скоро заглушени отъ мощния тласкъ на дългосдържанитѣ инстинкти. Народътъ се отдава на своитѣ страсти, и Революцията се удавя въ кърви.

Сенъ Жерменъ напусто се опитва да упражни натискъ върху привилегированитѣ и правителството, за да направятъ нѣкои отстъпки и реформи, и тѣй да се избѣгне избухването на народнитѣ страсти; веднажъ тия отстъпки направени и материалното състояние на обществото подобро, прѣдишната натегнатост е щѣла да отслабне, извѣстни идеи сж щѣли да проникнатъ въ обществото и да помогнатъ за неговото прѣустройство, като се създаде оная морална основа, която е била необходима на всѣка обществена организация, за да бжде тя разумна и хармонична.

Сенъ Жерменъ не успѣва въ своето дѣло и изчезва, безъ да знае нѣкой, какво е станало съ него. Но това дали е забавило неговото дѣло? Не, защото на извѣстни особено развити индивиди е възложено да въздѣйствуватъ непрѣкъснато върху челоувѣчеството, било направо, или окултно, върху физическото поле, или вѣнъ отъ него. Макаръ опитътъ прѣзъ XVIII столѣтие да не е сполучилъ, графъ Сенъ Жерменъ не е напустналъ своето дѣло, и той ще го подемемъ пакъ съ по-голѣма упоритостъ, когато намѣри това за необходимо, т. е. прѣзъ сегашната епоха, буритѣ и тревогитѣ на която означаватъ край на единъ цикълъ и начало на новъ периодъ въ човѣшката дѣйностъ.

Твърдението ни за такава намѣса ще се покаже много странна; обаче има ли нѣщо по-правдиво и по-утѣшително за насъ отъ мисльта, че ние сме непрѣкъснато покровителствувани отъ великитѣ Души, които сж постигнали цѣльта на човѣшкото сжществуване, и сега помагатъ на колебливитѣ още дѣтски души? Защо да е нѣщо необикновено—високоразвити духове, притежаващи пълно знание по природнитѣ закони, въ дадени моменти да се явяватъ и да помагатъ на хората?

Нека да не поглеждаме леко на твърденията за такава висша намѣса, що иде да подпомогне духовно и морално чаловѣчеството, както е билъ случаятъ съ графъ Сенъ-Жерменъ въ края на XVIII столѣтие и както навѣрно ще бжде и за напредѣ.

Сп. Lotus Bleu отъ априль 1898, стр. 71, дава мнѣнието на прѣдседателя на Теософското Общество (Хенрихъ С. Олкатъ) по този въпросъ и съобщава за близко публикуване на неиздадени документи върху графа. Ние даваме по-долу тия документи, както сж изложени отъ Г-жа Куперъ-Укли, която се брои между най-виднитѣ писатели на нашето Общество; тя забѣлѣзва при това, че тѣзи документи се отнасятъ само до нѣкои случки отъ живота на знаменитата личностъ. Въпрѣки усиленото дирене изъ цѣла Европа, не е било възможно да се намѣрятъ други. Що се отнася до Франция, всички документи, които можели да се намѣрятъ прѣди 1870 г. изъ държавнитѣ архиви, били събрани, по заповѣдъ на Императора, въ висшето полицейско управление, за да се изработи отъ тѣхъ нѣщо цѣлно, но тѣ изгарятъ въ пожара, който избухналъ въ зданието прѣзъ врѣме на Комуна въ 1871 год.

Тази фаталностъ — която заличава слѣдитѣ на окултни пратеници — навѣрно се е повторила и другадѣ; както и да е, малкото подробности, които слѣдватъ по-долу, вѣрваме ще заинтересуватъ нашитѣ четци — което и ни кара да ги публикуваме.

Редакцията на Revue Théosophique Française.

1.

Извадкитѣ, които даваме по-долу, сж взети отъ цѣннитѣ и рѣдки спомени за Мария-Антоанета на графиня Адемаръ, която е била близка приятелка на кралицата, и умрѣла прѣзъ 1822 год.

Не можахъ да намѣря нито едно копие отъ това рѣдко съчинение изъ книжарницитѣ на Франция и Англия. За щастие такава се намѣри въ Одеса въ библиотеката на г-жа Фадеева, лея на нашата учителка и приятелка, г-жа Блаватска.

Както изглежда, госпожа Адемаръ си е водила дневникъ, споредъ тогавашната мода, и по-послѣ е съставила своитѣ мемоари споредъ тия ежедневни бѣлѣжки, прибавяйки отъ врѣме на врѣме по нѣкое обяснение; тѣзи бѣлѣжки заематъ единъ дълъгъ периодъ врѣме — отъ 1760 до 1821 год. Въ свръзка съ датата, цѣнна е една бѣлѣжка, писана отъ ржката на самата графиня и прикрѣпена къмъ ржкописа съ карфица, датирана 12 май 1821 г. Тази бѣлѣжка говори за едно про-рочество на графъ Сень-Жерменъ прѣзъ 1793 г., въ което той прѣдупрѣждава, че печалната сѣдба на кралицата приближава, и въ отговоръ на въпроса ѝ, дали ще се видягъ пакъ, той отговорилъ: „Още петъ пжти, но недѣйте пожелава и шести пжтъ“.

Графинята пише: „Видѣхъ г. Сень-Жерменъ при най-странни обстоятелства: при гилотинирането на кралицата; на 18 Брюмеръ; деньгъ слѣдъ смъртъта на Енгиенския дукъ; прѣзъ януарий 1813 г., и вечергъта слѣдъ убиването Дискъ де Берри въ 1820 г. Чакамъ шестото посѣщение, когато ще бжде угодно Богу“.

Тѣзи дати сж важни, тѣй като споредъ общото мнѣние графъ Сень-Жерменъ билъ умрѣлъ прѣзъ 1780 г. Нѣколко писатели, малцина на брой, казватъ, че той тогава само се оттеглилъ отъ свѣта; за тѣзи разни мнѣния ще говоримъ по-нататкъ.

Ето какъ г жа Адемаръ, на 53 страница, разказва за една срѣща съ графа въ началото на царуването на Людовикъ XVI (т. е., около 1775 год.).

„Въ Парижъ бѣхъ сама, тѣй като г. Адемаръ бѣ на гости у единъ свой роднина въ Лангедокъ; то бѣ единъ недѣленъ день въ 8 ч. сутрингъта. Привикнала съмъ да отивамъ на черква, а малко врѣме ми оставаше за тоалета — да се стѣкмя за излизане. Набърже станахъ, и едвамъ бѣхъ успѣла да си облѣка утрENNата роба, когато госпожица Ростандъ, моята камарьерка, ми събщи, че единъ знатенъ господинъ желае да се види съ менъ.

Да се прави визита на една дама сутрингъ въ 8 ч., то значи да постѣпвашъ противъ всѣки етикетъ. — „Кой е той, да не е адвокатъгъ ми?“ запитахъ азъ, защото каквото малко имѣние и да притежавашъ, безъ тия хора не можешъ да ми-

нешъ. „Да не е архитектътъ ми, моятъ седларъ, или нѣкой отъ моитѣ чифликчи?“

На всѣко запитване получавахъ отрицателенъ отговоръ.

— Ами кой ще да е тогава, драга моя? Азъ се отнасяхъ съ своята прислужница много свойски. Тя бѣ родена въ единъ и сщцъ день съ мене, въ сщцата къща, съ тая разлика само, че азъ се намѣрихъ при разкошна обстановка, а тя — въ дома на нашия вратаръ, татко ѝ достойниятъ лангедокецъ, пенсиониранъ слѣдъ дългогодишно служене у насъ.

— При всичкото ми уважение къмъ г-жа графинята, ще се осмѣля да забѣлжа, че дяволътъ си служи отъ извѣстно врѣме съ тая личностъ като съ мантия...

Азъ мислено прѣхвърлихъ прѣзъ ума си моитѣ познати, които биха се указали достойни за подобно отличие отъ страна на Сатаната, но тѣ се указаха толкова много, че въ края не знаехъ, върху кого да се спра.

— Понеже госпожата не се досѣща, ще си позволя да и кажа, че той е графъ Сенъ-Жерменъ.

— Графъ Сенъ-Жерменъ! извикахъ азъ, човѣкътъ на чудесата?

— Той самиятъ.

Моето очудване бѣ голѣмо, като се научихъ, че той се намира въ Парижъ, и то въ моя домъ. Отъ осемъ години бѣ напусналъ Франция, и никой не знаеше, що бѣ станало съ него. Отстгпвайки на своето любопытство, азъ заповѣдахъ да го въведе при менъ.

— Той самъ така ли се назова?

— Сенъ-Ноелъ се нарече сега, но азъ между хиляди пакъ бихъ го познала.

Тя излѣзе, и подиръ малко се появи графътъ. Той бѣ свѣжъ, бодъръ, веселъ и изглеждаше подмладенъ. И менъ той направи сщция комплиментъ, но съмнително бѣ, дали думитѣ му бѣха тѣй искрени като моитѣ.

— Изгубихте, рекохъ му, единъ приятель, единъ покровитель, съ послѣдния царъ.

— Съжалявамъ тая загуба — и за Франция и за себе си.

— Народътъ не сподѣля вашето мнѣние. Той разчита на новия царъ за своето щастие.

— Това е заблуда, това царуване ще му бжде гибелно и сждбоносно.

— Що думате! отговорихъ азъ съ пониженъ гласъ, като се поозърнахъ.

— Самата истина . . . Чудовишно съзаклатие се готви; то нѣма още изпитанъ вождъ, но той не ще закѣсиѣ да се яви. Друга цѣль не се гони, освѣнъ да се събори сегашния общественъ строй и да се прѣустрои по новъ планъ. Има зла воля отъ страна на кралъ, на духовенство, на благородници, на правителство. Врѣме е още да се потуши бунтътъ, по-късно ще бжде невъзможно.

— Какъ узнахте всичко това? Насѣнѣ или въ будно състояние?

— Отчасти посрѣдствомъ моитѣ двѣ уши, отчасти чрѣзъ донесения. Кралтъ на Франция, повтарямъ, нѣма врѣме за губене.

— Ще трѣбва да поискате ауденция у графа Морепа и да му изкажете своитѣ опасения — той всичко може да стори, понеже има пълното доврѣие на краля.

— Той може да стори всичко, само не да спаси Франция; пѣ е за очакване той да ускори нейната гибель — тоя човѣкъ ще ви погуби, госпожо.

— Това, що ми казахте, стига, за да ви затворятъ въ Бастилията, за да прѣкарате тамъ послѣднитѣ дни на живота си.

— Тѣй говоря само на приятели, на които напълно се доврѣвамъ.

— Сѣ пакъ срѣщнете се съ г. Морепа; намѣренията му сж добри, макаръ и да му липсва сржчностъ.

— Той ще отхвърли и самата очевидностъ; освѣнъ това той ме мрази; не ви ли е извѣстно онова глупаво четверостишие, което стана причина за неговото изгнание?

„Маркизо прѣлестна, той хвали ваш'та хубостъ,

Красива сте и твърдѣ сте свободна;

Но всичко туй не прѣчи да не бждатъ

Цвѣтята ваши повече отъ едни цвѣтя.“

— Римата не е точна, графе.

— О, Маркизата и не обърна внимание на това, но тя знаеше, че г. Морепа бѣше автортътъ, а той настояваше, че азъ съмъ му отнелъ ржкописа, за да го пратя на гордата султанка. Той биде екстерниранъ веднага слѣдъ публикацията на тия злобни стихове, и оттогава насетнѣ той ме смѣта въ

числото на ония, що сж обречени на неговото отмъщение; той нѣма да ми прости никога.

— Обаче, госпожо, ето какво ще ви прѣдложѣ. Говорете на кралицата за мене, за услугитѣ, що съмъ принесълъ на държавата, за миситѣ, които сж ми бивали повѣрявани до разнитѣ дворове въ Европа. Ако нейно величество иска да ме изслуша, азъ ще ѣ разкрия, каквото знамъ; тогава тя ще прѣцѣни, дали ще е добрѣ да се прѣдставя на краля — разбира се, безъ посрѣдничеството на г. Морепѣ — това е моето *sine qua pop.*

Азъ слушахъ внимателно г. Сенъ-Жермена и схващахъ всичката опасностъ, която ме грозѣше отъ намѣсата ми въ подобни дѣла. Отъ друга страна пѣкъ знаехъ, че графътъ е напълно въ течение на европейската политика и се боехъ да пропуcна единъ случай — да услужа на държавата и краля. Като долавяше моето колебание, графътъ ми каза:

— Обмислете моето прѣдложение; въ Парижъ азъ съмъ инкогнито; не говорете никому за мене, и ако искате да ме видите утрѣ, ще ме намѣрите въ църквата на Якобинцитѣ въ улица Св. Хонори, гдѣто ще чакамъ вашия отговоръ точно въ 11 часа.

— Прѣдпочитамъ да се срѣщнемъ дома.

— Добрѣ; до виждане тогава, мадамъ.

Той си отиде. Азъ мислихъ цѣлия день върху това своего-рода видение, и върху заплашванията на графъ Сенъ-Жерменъ. Какъ! ние сме въ прѣдвечерието на една обществена буря; това царуване, започнало при щастливи прѣдзнаменования, да подготвя бури! Слѣдъ дълги размишления азъ рѣшихъ да прѣдставя графа на кралицата, ако тя се съгласи. На другия день той дойде точно на означеното врѣме и бѣше възхитенъ отъ рѣшението ми. Попитахъ го, дали мисли да остане за дълго въ Парижъ; той ми отговори, че не, защото работитѣ му не позволявали да остане по-дълго въ Франция.

— Ще се измине цѣло столѣтие, прѣди да се явя пакъ тукъ.

Азъ се изсмѣхъ, и той сжщо. Сжщиятъ день отидохъ въ Версайль; прѣминахъ малкитѣ апартаменти и, като намѣрихъ госпожа Мизери, помолихъ я да съобщи на кралицата, че желая да я видя, щомъ като ми позволи. Първата при-

дворна дама се върна съ заповѣдъ да ме въведе. Влѣзохъ; кралицата бѣше седнала до едно красиво бюро отъ порцеланъ, що кралятъ ѝ бѣше подарилъ; тя се готвѣше да пише и, като обърна глава къмъ мене, запита ме съ мила усмивка:

— Съ какво мога да ви бжда полезна?

— Една дреболия, мадамъ; желая просто на просто да спася монархията.

Кралицата ме погледна очудено.

— Обяснете се.

На тази заповѣдъ азъ поменахъ за графъ Сенъ-Жерменъ; казахъ всичко, що знаехъ, за неговото приятелство съ покойния кралъ, съ мадамъ Помпадуръ, съ дукъ Шоазелъ; говорихъ за истинскитѣ заслуги, които той е принесълъ на държавата съ своето голѣмо дипломатическо изкуство; прибавихъ, че подиръ смъртъта на маркизата той се изгуби отъ Двора, и никой не знаеше мѣстото, гдѣто той се е отдръпналъ. Слѣдъ като възбудихъ доста много любопитството на кралицата, свършихъ, като ѝ прѣповторихъ това, що графътъ ми бѣ казалъ прѣвъ миналия день, а сжщо и което ми бѣше повѣрилъ сутринята.

Изглеждаше, че кралицата [размишляваше; послѣ тя отвърна:

— Странно! вчера получихъ писмо отъ моя таинственъ кореспондентъ; той ме прѣдупрѣждава, че едно важно съобщение ще ми бжде прѣдадено, и че азъ трѣбва да го взема сериозно, иначе могатъ да послѣдватъ голѣми злополуки; съвпадението на тия двѣ нѣща е странно, ако, разбира се, не идатъ отъ сжщия източникъ; какъ мислите по това?

— Не знамъ, какво да кажа; кралицата получава тия таинствени съобщения въ течение на много години; а графъ Сенъ-Жерменъ се появи изново едва вчера.

— Може-би той постѣпва така, за да се укрие по-добрѣ.

— Възможно е; при все това, нѣщо ми подсказва, че трѣбва да се върва на неговитѣ думи.

— Най-послѣ, какво отъ това, ако човѣкъ го види. Можете да го доведете утрѣ въ Версайль, облѣченъ въ ваша ливрея; той ще остане въ вашитѣ апартаменти и, щомъ ми бжде възможно, азъ ще го извикамъ при себе си; обаче искамъ да го изслушамъ само въ ваше присѣствие — това е пъкъ моето *sine qua non*.

Азъ се поклонихъ дълбоко, и кралицата съ своя обикновенъ знакъ ми позволи да излѣза. Трѣбва обиче да изповѣдамъ, че моето довѣрие къмъ графъ Сент-Жерменъ се разколеба отъ съвпадането между неговото пристигане въ Парижъ и писмото, получено миналия день отъ Марія-Антоанета. Азъ искахъ да видя въ това единъ обмисленъ планъ на измама и се запитахъ, дали трѣбва да му говоря по това; но, като взехъ всичко подъ съображение, рѣшихъ, че трѣбва да мълча, увѣрена, какво той отъ по-рано е приготвенъ да отговори на такива въпроси.

Господинъ Сент-Жерменъ ме чакаше отвънъ. Щомъ го заблѣзахъ, спрѣхъ колата; той се качи, и заедно отидохме у дома. Той присѣдствава на моя обѣдъ; но-споредъ обичая си — не яде. Слѣдъ това той прѣдложи да се върнемъ въ Версайль; щѣлъ да ношува въ хотела и на другия день да ме намѣри.

Въ желанието да не прѣнебрѣгвамъ нищо за успѣха на това дѣло, азъ се съгласихъ съ прѣдложението му. Бѣхме въ моето жилище, когато единъ отъ пажеветъ на царицата дойде да ми иска, отъ името на нейно величество, втория томъ на книгата, шо тя ме била помолила да ѝ донеса отъ Парижъ; това бѣ условниятъ знакъ. Дадохъ на пажа единъ томъ отъ нѣкакъвъ новъ романъ, не знамъ точно кой, и щомъ той излѣзе, азъ го послѣдвахъ, придружена отъ моя лакей. Ние влѣзохме прѣзъ кабинета; госпожа де Мизери ме въведе въ тайната стая, кждѣто царицата ни чакаше; тя стана съ една привѣтлива важность.

— Господинъ графе, му каза тя, Версайль ви е добръ познатъ.

— Госпожо, въ течение близо на двадесетъ години азъ бѣхъ интимно привързанъ къмъ покойния кралъ; той е благоволявалъ да ме изслушва съ благость, въ много случаи той си е послужвалъ съ моитѣ скромни способности, и азъ мисля, че той не е съжалявалъ за довѣрието, съ което ме е удостоявалъ.

— Вие сте пожелали г-жа Адемаръ да ви доведе при мене; азъ съмъ особено разположена къмъ нея и не се съмнѣвамъ, че това, което има да ми кажете, заслужава да бжде чуто.

— Кралицата, отговори графътъ съ единъ важенъ тонъ, ще прѣцѣни съ мъдростъта си това, което ще ѝ повѣря; енциклопедиститѣ искатъ властѣта; тѣ ще я добиятъ само чрѣзъ окончателното проваляне на духовенството; и за да си осигурятъ това, тѣ ще опропастьятъ монархията. Тѣ търсятъ водителъ измежду членовѣтъ на кралското сѣмейство и тѣхниятъ изборъ се е спрѣлъ върху дукъ де Шартръ; тоя князь ще стане орждие въ ржцѣтъ на тѣзи, които ще го пожертвуватъ, когато той нѣма да имъ бжде полезенъ вече; короната на Франция ще му се прѣдложи, но той ще намѣри ешафота, вмѣсто трона; обаче, прѣди този день на възмездие — какви жестокости, какви прѣстѣпленія!! Законитѣ нѣма да бждатъ вече покровителство за добритѣ и ужасъ за прѣстѣпницитѣ, които ще се домогнатъ до властѣта съ окървавени ржцѣ; тѣ ще онищожатъ католицизма, дворянството и висшата административна властъ.

— Така че не ще остане нищо друго, освѣнъ кралската властъ, прѣкъсна царицата съ нетѣрпение.

— Нито дори кралската властъ, но една хищна република, скиптърътъ на която ще бжде ножътъ на палача.

При тия думи, азъ не можахъ да се въздържа да не прѣкъсна графа въ присѣтствието на царицата:

— Господине, се провикнахъ азъ, мислите ли, що казвате и прѣдъ кого говорите?

— Наистина, прибави Мария-Антоанета, малко развълнувана, това сж нѣща, които ушитѣ ми не сж навикнали да слушатъ.

— Отъ сериозностъта на обстоятелствата добихъ тая смѣлостъ, отвърна студено г-нъ де Сенъ-Жерменъ. Азъ не дойдохъ съ намѣрение да измжча кралицата, но да ѝ разкрия какви опасности заплашватъ нейната корона, ако не се взематъ бързи мѣрки.

— Вие сте категориченъ, господине, каза буйно кралицата.

— Азъ съмъ дълбоко огорченъ, че не се харесвамъ на вашѣ величество, но не мога да говоря, освѣнъ истината.

— Господине, отвърна кралицата съ прѣсторено веселъ тонъ, истинското по нѣкога може да не бжде правдоподобно.

— Азъ допускамъ, госпожо, че такъвъ е случаятъ въ тоя моментъ, но ваше величество ще ми позволите да ви при-

помня, че Касандра¹ е прѣдсказала падането на Троя, но никой не ѝ повѣрвалъ; азъ съмъ Касандра, а Франция е царството на Приама. Много години ще изминатъ още въ измамливо затишие, послѣ отъ всички страни на царството ще се срукнатъ хора, жадни за мѣстъ, за властъ и за пари; тѣ всичко ще прѣвърнатъ по пѣтя си; разбунтуваното население и нѣколцина видни държавници ще улеснятъ тѣхната задача; духъ на изстѣпление ще обхване гражданството, и ще избухне гражданска война съ всичкитѣ си ужаси — тя ще докара слѣтъ себе си убийства, грабежи, изгнаничество. Тогава ще съжаляватъ, че не сж ме послушали, ще се допитватъ, може-би, и до менъ, но — късно . . . бурята ще е помела всичко.

— Признавамъ, господине, че тая ваша рѣчь ме очудва все повече и повече и, ако не знаехъ, че сте се ползували съ благоволенieto на покойния краль, и че сте му служили вѣрно . . . . Желаете ли да говорите на краля?

— Да, госпожо, но безъ съдѣйствието на господина де Морепа. Той е мой врагъ; впрочемъ, азъ го поставямъ между ония, които ще спомогнатъ да се разори царството, но не отъ злоба, а отъ некадърность.

— Вие сте строго спрѣмо единъ човѣкъ, когото всички хвалятъ.

— Той е пръвъ министъръ, и, като такъвъ, безсъмнѣно ще има ласкатели.

— Ако, при вашитѣ сношения съ краля, вие го отстраните, страхъ ме е да нѣмате мжчнотии, понеже кральтъ никога не се рѣшава да дѣйствува безъ негово съдѣствие и съвѣтъ.

— Азъ ще бжда на разположението на тѣхни величества до тогава, до когато тѣ желаятъ да си служатъ съ мене; но тѣхенъ подчиненъ азъ — не съмъ, моята покорность е доброволна.

— Господине, каза кралицата, която прѣзъ това врѣме не можеше дълго да се занимава съ сериозни въпроси, отъ кждѣ сте родомъ?

---

¹ Касандра—дъщеря на троянския царъ Приама — се влюбва въ бога Аполона, който я надарява съ ясновидство; но когато му измѣня, той я проклева — да прѣдсказва на хората само нещастия, и никой да не ѝ вѣрва. (Пр.)

— Г-не, казахъ, ако пожелаете, вие бихте могли много да услужите на нашитѣ господари.

— И ако не мога?

— Какъ?

— Да, ако не мога? Азъ не вѣрвахъ да бжда чутъ; часътъ на мира мина; присждитѣ на Провидението трѣбва да се изпълнятъ.

— Най-послѣ какво искатъ тѣ?

— Пълно разорение на Бурбонитѣ; тѣ ще бждатъ изгонвани отъ всѣки прѣстолъ, що заематъ, и най-малко прѣзъ единъ вѣкъ тѣ ще влѣзатъ въ реда на обикновенитѣ хора.

— А Франция?

— Кралство, република, империя, нѣщо смѣсено — измжчвана, размирна, разпокжсана; отъ едни способни тирани тя ще налети на други честолюбци и безъ заслуга; тя ще бжде раздѣлена, разкжсана, раздробена. И това не сж плеоназми; иднитѣ дни ще докаратъ размирицитѣ на една Византийска империя; гордостъта ще властвува и ще онищожи отличията, не чрѣзъ добродѣтель, а чрѣзъ суетность. Чрѣзъ суетность ще се стигне до тамъ. Както дѣцата си играятъ съ прашки и играчки, тѣй французитѣ* ще си играятъ на титли, почести, ордени; всичко ще имъ бжде като играчка, дори и въоръженieto иа националната гвардия; алчни хора ще погълнатъ богатствата. Заради нѣкакви петдесетъ милиона дефицитъ въ бюджета днесъ се повдига революция; е добрѣ, подъ диктатурата на филантропитѣ и витиитѣ, на приятни празнодумци, държавниятъ дългъ ще надмине много милиарди.

— Вие сте ужасенъ пророкъ; кога ще ви видя пакъ?

— Още петъ пжти; шести пжтъ недѣйте пожелава.

Признавамъ, че малко желание имахъ да продължа единъ тѣй тържественъ, тѣй злокобенъ и ужасенъ разговоръ; г-нь Сенъ Жерменъ тежеше на сърдцето ми като кошмаръ. Странно, колко се промѣняме съ течение на врѣмето, какъ съ хладина, дори съ отвръщение, гледаме на тѣзи, чието присждствие нѣкога ни е радвало. Въ дадения случай това стана съ мене. Отъ друга страна сегашнитѣ опасности за кралицата ме занимаваха твърдѣ много, и азъ не настояхъ твърдѣ прѣдъ графа, но може-би той би отишелъ при нея, ако го помолѣхъ. Настжци мълчание, и той подзе :

— Да не ви задържамъ повече; въ града има вълнение, а азъ съмъ като Аталия — *искахъ да видя и видяхъ*. Сега тръгвамъ и ви напускамъ; ще трѣбва да направя едно пжтешествие въ Швеция; тамъ се готви едно голѣмо прѣстжпление, ще се опитамъ да го прѣдотвратя. Густавъ III ме интересува; той е по добръ, отколкото хората го знаятъ.

— Застрашенъ ли е?

— Да; отъ сега нататъкъ нѣма да казватъ — щастливъ като царь, и особено като царица.

— Тогава, сбогомъ, господине. Наистина по-добръ бѣ да не бѣхъ ви чула.

— Да, ние сме хората на истината; понеже винаги се изслушватъ само лъжцитѣ, а тѣзи, които казватъ правото, което ще бжде — тѣхъ хулятъ. Сбогомъ, мадамъ, до виждане!

Той си отиде, и азъ останахъ потопена въ дълбоко размишление, като не знаехъ, дали трѣбваше да кажа на кралицата за тази срѣща; рѣшихъ да чакамъ края на седмицата и да прѣмълча, ако . . . настжпятъ дни на ужаси и злополука. Станахъ най-послѣ и, като срѣщнахъ Ларошъ, попитахъ го, дали е видѣлъ графа при минаването му.

— Министра, госпожо?

— Не, той отдавна е умрѣлъ, другия.

— А! изкусния фокусникъ, не, госпожо; да не би госпожа графинята да го е видѣла?

— Той току-що излѣзе, и отиваше къмъ васъ.

— Трѣбва да съмъ се загледалъ, понеже не съмъ го видѣлъ.

— Невъзможно е, Ларошъ; вие се шегувате.

— Колкото повече се влошаватъ врѣмената, толкова повече моето уважение къмъ госпожата нараства.

— Какъ, мигъръ . . . прѣзъ тази врата, току до васъ, той не е минавалъ?

— Това не отричамъ, но той не се е мѣрналъ никакъ прѣдъ очитѣ ми.

— Тогава той е станалъ невидимъ; — просто недоумѣвахъ.“

Тукъ спира разказътъ, който мадамъ Адемаръ ни дава за графъ Сенъ-Жерменъ. Спомнямъ си онази важна бѣлѣжка, която е била забодена съ карфица къмъ ржкописа на графинята, забѣлѣжка, писана отъ нейна ржка. (Виждъ стр. 59).

Това сж послѣднитѣ думи на мадамъ Адемаръ за графа.

Всичко, което до сега цитирахме, оборва нападкитѣ противъ този Учитель, а сжщо и безосновнитѣ твърдения на Д-ръ Бистеръ досежно смъртѣта на графа прѣзъ 1784 год. Най-интереснитѣ мѣста навѣрно сж тия, въ които се говори за бждащето на Франция. Ето, минаватъ 110 години, откакъ графъ Сень-Жерменъ е изказалъ тия думи, и ние знаемъ, че тѣ се сбжднаха най-точно. Бурбонитѣ днесъ сж прости частни лица, а честѣта на Франция е била осквернена отъ хора без-характерни, които сж заграбвали високитѣ длѣжности. Последнитѣ скандали могатъ да бждатъ приведени, като печаленъ завършекъ на това пророчество, дадено отъ Мистичния Пратеникъ прѣзъ миналия XVIII вѣкъ. Той би могълъ да каже, като Прѣдтеча: „Азъ съмъ гласъ вопиющъ въ пустиня“. За съжаление, нищо не послужи на Франция, нито прѣдупрѣждения, нито пророчества — и нейната сждба само потвърди думитѣ на човѣка, изпратенъ да я отвърне отъ нещастieto.

Ето единъ философски сонетъ, който се приписва на знаменития Сень-Жерменъ:

Изслѣдователъ на всемира, азъ узнахъ
На Цѣлото въ свѣта началото и края;
Въ днѣнъ рудницата видѣхъ тази мощь-омая
На златото и сѣщината му схванахъ.

Прозрѣхъ—душата какъ изгражда си едно
Тѣло--храмина въ тъмна майчина утроба;
И какъ погребеното сѣме въ прѣстъ—катъ въ гроба—
Израстя въ класъ, лоза—отъ тѣхъ хлѣбъ и вино.

Не бѣше Нищо; рече Богъ, и вси нѣща
Отъ Нищо станаха . . . И, усъмнѣнъ, свѣта
Изпитвахъ—Нищо служеше му за опора.

Искахъ съ теглото на похвалата, укора
Да мѣря Вѣчния, но Той ме призова —
Умирамъ: въ бездна се душа ми озова . . .

Каквато и да бжде литературната стойность на тия стихове, само единъ мистикъ може да ги напише, защото само мистици могатъ да ги оцѣнятъ; тия редове говорятъ за велики мистерии, които сж извѣстни само на Посветени. „Булото на Изиди“ винаги ще затулва сериозния ученикъ на Царствената Наука отъ любопитното око на профана. Затова мистичната и фило-

софска страна въ живота на тоя Посветенъ остава неизвѣстна за вѣнчания свѣтъ. Наука, рѣдко достъпна за хората, провлѣсъци отъ една сила, непозната за мнозинството, що нѣколко сериозни работници — негови ученици, сж се старали да дадатъ на материалистичния свѣтъ, като пробудятъ у него духовенъ животъ, — ето кое отличава графа Сенъ-Жерменъ и говори за неговата връзка съ Великия Центъръ, отъ Който той бѣ дошелъ. Макаръ никога да не е искалъ да бжде извѣстенъ, или да изпъкне като популяренъ водителъ, слѣди отъ неговото влияние се срѣщатъ навсѣкждѣ.

Модерната франкмасонска литература се опитва да прѣмълчи името му, дори се сили да подчертае, че той не е вземалъ никакво дѣятелно участие въ масонското движение прѣзъ послѣдното столѣтие; по-виднитѣ масони дори гледатъ на него като на шарлатанинъ; обаче сериозни издирвания изъ масонската архива доказватъ, че това е погрѣшно; може дори да се докаже тъкмо противното, тъй като Сенъ-Жерменъ е билъ единъ отъ избраницитѣ на французкитѣ масони за тѣхното велико събрание прѣзъ 1785 год. въ Парижъ. Въ единъ отчетъ четемъ: „Особено отличилитѣ се въ случая германци бѣха: Баде, фонъ Далбергъ, Форстеръ, дукъ Фердинандъ отъ Брун-свикъ, баронъ Глайхенъ, Русиформъ, фонъ Волнеръ, Лафатеръ, принцъ Луисъ отъ Хесе, Росъ-Кампфъ, Сторкъ, Таденъ фонъ Вахтеръ. Французитѣ бѣха достойно прѣдставени отъ Сенъ-Жерменъ, Сенъ-Мартенъ, Тузе, Дюшанто, Етейла, Месмеръ, Дютроне, Херекуръ и Калиостро.

Г. Дешамъ изброява сжщитѣ имена, но съ повече подробности. Споредъ него Сенъ-Жерменъ билъ тамплиеръ. Той разказва, че Калиостро билъ посветенъ отъ графа Сенъ-Жерменъ, чийто ритуалъ (обредъ), както изглежда, е билъ тоя на Тамплиеритѣ. Въ сжщата тая година група иезуити обвинили Сенъ-Жермена, Сенъ-Мартена и много други въ безнравственостъ, атеизъмъ, анархизъмъ и др.

Обвиненията сж били насочени срѣщу „Ритуала на Филалетитѣ“, или „Изслѣдателитѣ на Истината“, основанъ прѣзъ 1773 въ масонската ложа на «Сдруженитѣ Приятели». Принцъ Карлъ отъ Хесе, Савалетъ де Ланжъ (Кралски ковчезникъ), виконтъ Таванъ, Куртъ де Жебеленъ и всички истински мистици отъ него врѣме сж принадлежали къмъ този Орденъ.

Моисей, слѣдъ 120 годишенъ животъ, ужъ умрѣлъ на една планина, но прѣданието говори, че никакъ не могли да му намѣрятъ гроба.

Емпедокълъ — философъ, държавникъ, пророкъ, лѣкаръ и реформаторъ, „посрѣдъ една гощавка, дадена въ негова честь, при едно опиянение отъ слава, билъ извиканъ назадъ отъ боговетъ“.

Семирамисъ, жена на Нинуса, основателка на Ниневия, царувала 42 години слѣдъ смъртта на своя мжжъ. Тя изпълнила страната съ велики съоржжения, които сж нсили нейното име: — пжтища, крѣпости, стѣни, водопроводи, подземни пжтища изъ планинитѣ, канали и пр. Послѣ тя оставила трона на сина си Нинеаса и се изгубила.

Шанкара — индийски мждрецъ отъ прѣди двадесетъ и четири столѣтия, макаръ на възраст около 30 годишенъ, оставилъ слѣдъ себе си хиляди ученици и написалъ много книги; най-послѣ дошелъ съ ученицитѣ си до входа на една пещера въ недрата на Хималаитѣ и, като взелъ сбогомъ отъ ученицитѣ си, скрилъ се за винаги отъ тѣхъ.

Аполоний Тиански — гръцки философъ отъ първото столѣтие на нашата ера, не се знае какъ е напусналъ земята, но слѣдъ двѣстѣ години се явилъ на императоръ Аврелия.

Артуръ, отъ ранната история на Англия, се изгубилъ въ „зеления островъ на Авалонъ“, отдѣто щѣлъ да се върне, когато му зараснатъ ранитѣ.

Wainamoinen — у финландцитѣ, *Niawatha* — у червенокожитѣ, *Quitacoaze* — у Астекитѣ на Мексико, *Мамо Капе* — у перуанцитѣ — всички сж изчезнали, за да се явятъ слѣдъ много поколѣния, за да спасятъ своитѣ народи.

Олафъ Тригвазень, норвежки царъ, въ годината 1000, като изгубилъ своята флота въ едно сражение, когато поискали да го хванатъ на негова корабъ, изведнажъ изчезналъ.

Ожнеръ, царъ датски, на два пжти се явявалъ и изчезвалъ.

Фридрихъ Барбароса, германски императоръ, сжщо така изчезналъ. Той сега спѣлъ, за да стане и втори пжтъ да царува.

Аналогични прѣдания има и за Болеслава, полски царъ; Илия Муромецъ, руски велики князъ; Марко Кралевичъ у балканскитѣ славяни; графъ Танхойзеръ и др.

Се Женихъ грядетъ

Погребенъ съмъ въ тъмнични мракове.
Но вечъ усъщамъ: огнени езици
Пламтятъ . . . Зорѣ! — Пламъкокрили птици
Летятъ въ прѣдвѣсть надъ черни лѣсове . . .

Блѣднѣе вечъ подъ тъмни сводове
Лампадата ми съ гаснещи зарици —
Че огънь-буря съ хиляди свѣтлицы
Се вдига: — . . . то гласътъ Ти ме зове!

И — чудо! — свѣтватъ сводоветѣ мрачни,
Стѣнитѣ ставатъ катъ кристалъ прозрачни,
Разтварятъ се тъмничнитѣ врати —

Ти приближавашъ: — Слънце-ликъ блѣсти . . .
О, Ти посипвашъ ме съсъ жаръ отъ рози
И съ бѣлъ снѣгъ — благовонни туберози!

Единствениятъ складъ на всички
Теософски книги е въ Военното книгоиздателство
ГУЖГУЛОВЪ & КОТЕВЪ, София

ул. „Ал-Бинска“ 37.

1. Древната мъдростъ кратко очеретание на теософскитѣ учения. 3-50
2. Потайната религиозна философия на Индия . . . . . 3 —
3. Загадъчнитѣ племена на „Хинитѣ планини“ въ Индия 2-50
4. Чакри, Кундалини и Прана Висшитѣ духовни сили на човѣка, които тѣ трѣбва да развие въ процеса на своето бж (даше развитие). Отъ Ледбитеръ . . . . . 1 —
5. Мислителната сила, нейното влдане и развитие. Отъ Анни Безантъ 1-50
6. Раятъ или Мисловиятъ миръ. Отъ Ледбитеръ 1-2
7. Гласътъ на Безмълвието, съ пояснения отъ Блаватска 2-10
8. Бахагаватъ-Гита или Господнята пѣснь . . . . . 3. —
9. Свѣтлина върху Пажия. Изъ книгата на златнитѣ правила 1-80
10. П. и нозѣ на Учителя 0-75
11. Човѣкътъ и неговитѣ тѣла. Отъ Анни Безантъ 1-50
12. Ясновидството или съзнателно виждане това, което е скрито за обикновеното око. Отъ Ледбитеръ . . . . . 2. —
13. Критика на социализма и неговата обнова — отъ Софроний Никовъ . . . . . 1 —
14. Умрѣлитѣ сж живи. Отъ сжщия 0-60
15. Отъ другата страна на смъртта. Отъ сжщия . . . . . 4 —
16. Невидимитѣ помпачи второ издание. Отъ сжщия . . . . . 2 —
17. Астралния мръ. Отъ сжщия . . . . . 2 —
18. Езотерическото Християнство. Отъ Анни Безантъ . . . . . 4 —
19. ПРѢБРАЖДАНЕТО. Една велика, отдавна забравена истина. Отъ Софрони Никовъ 1-20
20. Има ли животнитѣ души. Отъ Е. Блаватска 0-50
21. Човѣшката аура и значението на цвѣтоветѣ. Отъ У. Дж. Колвилъ 1-50
22. Мисълта — творецъ на характера. Отъ Дж. Алленъ 1-50
23. Прѣзъ 275 години Ясновидско изслѣждане е бждащото отъ Ч. У. Ледбитеръ . . . . . 4 —
24. История на Атлантида, ясновидско изслѣждане въ миналото. Отъ У. Скотъ — Елиотъ 3-50
25. Свърхчеловѣцитѣ, статии отъ разни теоговски автори 3-60

Подъ печатъ:

1. Изъ Пещеритѣ и усойтѣ на Индия второ издание. Е. П. Блаватска
2. Родословието на човѣка. А. Безантъ.
3. Перу прѣди 19 хиляди години. Ясновидско изслѣждане въ миналото. Ч. У. Ледбитеръ.
4. Халдея прѣди 13 хиляди год. Ясновидско изслѣждане въ миналото. Отъ сжщия.
5. Теософското Общество. Сборникъ статин.
6. Живота слѣдъ смъртта. Отъ сжщия.